

Datum
2021-10-15

Diarienummer
KS-2018/279

Handläggare
Gabriel Traneborn
08-535 362 47
Gabriel.Traneborn@huddinge.se

Kommunstyrelsens förvaltning

Samrådsredogörelse - Utvecklingsplan för centrala Huddinge, kommundelarna Sjödalen och Fullersta

Sammanfattning

Samrådet genomfördes under tiden den 1 februari – 15 april 2021.

Samrådsförslaget har annonserats och funnits tillgängligt digitalt på kommunens hemsida samt har sänts till berörda remissinstanser inom utvecklingsplanens område. Samrådet har också annonserats i Vårt Huddinge som delas ut till alla hushåll i kommunen. Under samrådet har 45 yttranden kommit in från privatpersoner, organisationer, företag och myndigheter.

Länsstyrelsen anser att förslaget till utvecklingsplan på ett tydligt sätt lyfter fram visioner och strategier för en positiv utveckling i centrala Huddinge samt visar en medvetenhet om vilka målkonflikter som behöver hanteras i efterföljande planering. Det handlar till exempel om markföroreningar, buller och luftkvalitet, klimatrelaterade risker och ett ökat besöksstryck på kommunens naturområden.

Region Stockholm efterfrågar en tydligare utgångspunkt i aktuella regionala förhållanden, mål och planeringsunderlag. Vidare uppmärksammar regionen potentiella konsekvenser av att utvecklingsplanen innehållsmässigt skiljer sig från Boverkets modell för fördjupad översiktsplan.

Trafikverket ser övergripande positivt på utvecklingsplanens inriktning men ser samtidigt behov komplettering i flera avseenden för att det ska gå att ta ställning till planens konsekvenser för statlig infrastruktur.

Kommunens förskolenämnd och grundskolenämnd påpekar behovet av att i tidigt skede avsätta ytor för att tillgodose nämndernas behov av lokalförsörjning. Nämnderna understryker även vikten av att genomgående ta hänsyn till barnperspektivet i planeringen av centrala Huddinge.

Klimat- och stadsmiljönämnden efterfrågar tydliggöranden avseende exploatering av naturmark i synnerhet områden med hög naturvärden. Nämnden understryker också vikten av att hantera planområdets utmaningar med dagvatten.

Bygglövs- och tillsynsnämnden lämnar i huvudsak medskick rörande frågor som behöver hanteras i efterföljande planering.

Kultur- och fritidsnämnden påpekar vikten av att avsätta ytor för kultur- och fritidsändamål i tidigt skede. Nämnden efterfrågar även förtydliganden rörande utvecklingsplanens funktion som styrdokument.

HUDDINGE KOMMUN

Kommunstyrelsens förvaltning

Post 141 85 Huddinge
Besök Kommunalvägen 28

Tfn 08-535
Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

Socialnämnden lämnar i huvudsak medskick rörande frågor som behöver hanteras i efterföljande planering såväl som i kommunens övergripande strategiarbete.

Stockholm Vatten och Avfall ser positivt på framtagandet av utvecklingsplanerna och en tidig dialog kring förändringar i bebyggelsen. Samtidigt påpekas behovet av ytterligare kompletteringar för att va-huvudmannen ska kunna ta ut en riktning för framtida va-system. Bolaget efterlyser på ett övergripande plan en mer konsekvent hantering av dagvattenfrågor i kommunen.

Flertalet synpunkter har också inkommit rörande:

- Utvecklingsplanens kartunderlag
- Gränsdragning av bebyggelseområden
- Kulturmiljö
- Dagvatten- och skyfallshantering
- Utvecklingsplanens funktion som styrdokument
- Behovet av att bevara naturområden i takt med det ökande slitaget från en växande befolkning.
- Synkronisering och likriktning med övriga utvecklingsplaner
- Barnperspektiv
- Riksintressen

Samrådsredogörelse - Utvecklingsplan för centrala Huddinge, kommundelarna

Sjödalen och Fullersta	1
Sammanfattning	1
Beskrivning av ärendet	5
Samrådsredogörelse – vad är det?	5
Hur har samrådet gått till?	5
Vilka har lämnat synpunkter?	5
Förändringar av utvecklingsplanen efter samrådet.....	6
Kommentarer till inkomna synpunkter.....	7
1. Statliga och regionala instanser.....	7
Region Stockholm.....	7
Polismyndigheten.....	9
Länsstyrelsen Stockholm	9
Trafikverket	12
2. Ledningsägare.....	15
Svenska kraftnät.....	15
Vattenfall Eldistribution AB.....	16
3. Kommuner	16
Haninge kommun	16
Botkyrka kommun	16
Stockholm stad.....	17
4. Huddinge kommuns nämnder	17
Förskolenämnden och Grundskolenämnden	17
Klimat- och stadsmiljönämnden.....	17
Bygglovs- och tillsynsnämnden	19
Kultur- och fritidsnämnden	21
Socialnämnden.....	22
5. Huddinge kommuns bolag.....	23
SFAB	23
Stockholm vatten och avfall (SVOA).....	23
SRV återvinning AB.....	26
Huge Bostäder AB	26
Huddinge samhällsfastigheter AB	27
6. Föreningar och övriga	28
Miljöpartiet de gröna	28
Svenska kyrkan i Huddinge.....	30
Socialdemokratiska föreningen i Sjödalen - Fullersta	31
Naturskyddsföreningen Huddinge	32

7. Större fastighetsägare	34
Axeln 5 AB (via ombud Advokatfirma Fylgia)	34
HSB	35
Genova stadsutveckling	36
Einar Mattson Projekt AB	36
8. Privatpersoner	37
Privatperson 1	37
Privatperson 2	38
Privatperson 3	38
Privatperson 4	38
Privatperson 5	39
Privatperson 6	39
Privatperson 7	40
Privatperson 8 och 9	41
Privatperson 10	41
Privatperson 11	41
Privatperson 12 – 23 (fastighetsägare i Solgård).....	42
Privatperson 24 och 25	42
Privatperson 26 - 36	43
Privatperson 37	43
Privatperson 38 - 39	43
Privatperson 39 och 40	44
Privatperson 40	44

Beskrivning av ärendet

Den 14 mars 2018 fick kommunstyrelsens förvaltning i uppdrag att upprätta ett förslag till utvecklingsplan för centrala Huddinge, kommundelarna Sjödalen och Fullersta.

Syftet med planen är att visa önskad utveckling fram till 2050 eller ännu längre. Planen fyller glappet mellan översiktsplan och detaljplan och ska vara vägledande för utvecklingen av centrala Huddinge. Utvecklingsplanen bygger på en visionsstyrd planering med fyra bärande strategier och ett antal delstrategier som förhåller sig till övergripande styrdokument och principerna för hållbar utveckling.

Planen kommer att vara ett viktigt stöd i kommunens fortsatta arbete med att utveckla centrala Huddinge, både som vägledande dokument i dialog med aktörer och för kommande projekt. Utvecklingsplanen är liksom kommunens översiktsplan inte juridiskt bindande men vägledande för efterföljande detaljplanplanering.

Parallellt med framtagandet av utvecklingsplan för centrala Huddinge, kommundelarna Sjödalen och Fullersta upprättas även förslag på utvecklingsplaner för kommundelarna Vårby, Flemingsberg och Kungens kurva.

Samrådsredogörelse – vad är det?

Samrådsredogörelsen ska innehålla en sammanställning av de synpunkter som har kommit in under samrådet samt en redovisning av kommunens ställningstaganden och förslag med anledning av synpunkterna. Eftersom utvecklingsplanen inte regleras i plan- och bygglagen på samma sätt som en översiktsplan eller fördjupad översiktsplan finns inget krav på att en samrådsredogörelse ska upprättas. Varken utvecklingsplanen eller den tillhörande samrådsredogörelsen går därmed att överklaga.

Hur har samrådet gått till?

Förslaget till utvecklingsplan för centrala Huddinge, kommundelarna Sjödalen och Fullersta har varit ute på samråd under tiden 1 februari 2021 till den 15 april 2021. Samrådsförslaget har annonserats och funnits tillgängligt på kommunens hemsida under samrådstiden. Samrådet har också annonserats i Vårt Huddinge som delas ut till alla hushåll i kommunen. Inga öppna möten har arrangerats på grund av läget med pandemin men vid ett par tillfällen har digitala möten genomförts för intresserade framförallt inom Huddinge kommun.

Inkomna remissvar och yttranden har sammanställts i denna samrådsredogörelse, flera yttranden återges i sammanfattad form men finns tillgängliga i sin helhet i kommunens arkiv. Samtliga remissvar och yttranden bemöts i kommentarer nedan.

Vilka har lämnat synpunkter?

Under samrådet har 45 yttranden kommit in från privatpersoner, organisationer, företag och myndigheter. Dessa har lämnat synpunkter via vanlig post och e-post.

Inkomna yttranden	
-------------------	--

Statliga och regionala instanser	4
Ledningsägare	2
Kommuner	3
Huddinge kommuns nämnder	6
Huddinge kommuns bolag	4
Föreningar och övriga	5
Större fastighetsägare	4
Privatpersoner	17 (40 underskrifter)
Summa	45

Förändringar av utvecklingsplanen efter samrådet

Med anledning av de synpunkter som framförts under samråd har följande frågor studerats och justerats i stora drag:

Generellt har texten i utvecklingsplanen setts över angående innehåll, rubriksättning och tydlighet. Innehållet är mer eller mindre detsamma, men har fokuserats på att bli mer konkret och tydligt. Vidare har planens syfte och funktion förtydligats, planens delstrategier har setts över sett till antal och innehåll, kartmaterialet har reviderats, markanvändningskartan har uppdaterats och synkroniserats med kommunens översiktsplanering och övriga utvecklingsplaner under framtagande. Slutligen har planen kompletterats med ytterligare medskick till efterföljande planering.

Övriga förändringar beskrivs nedan:

- Antalet delstrategier under varje huvudstrategi har minskats från fyra till tre. Innehållet i de delstrategier som tagits bort har inarbetats i de kvarvarande. Namn och innehåll i delstrategierna har setts över och ändrats.
- Strategin *Alla möts i Huddinges vardagsrum* har bytt namn till *Plats för möten i attraktiva och trygga miljöer*.
- Kartorna har generellt setts över och uppdaterats. Nedan beskrivs de ändringar som gjorts i kartorna:
 - Täthetskartan har fått en mer flytande skala för att öka nyanseringen av tätheten. Gränserna har dessutom setts över.
 - Kategorierna i funktionsblandningskartan har gjorts om för att synkronisera med övriga utvecklingsplaner.
 - Karta med förskolor och skolor har tagits bort då behov och placering av dessa ska studeras i kommande skolstrukturplaner.
 - Karta över aktiva bottenvåningar har tagits bort då kartan bedömdes vara något för detaljerad.
 - Karta över kulturmiljöerna har tagits bort då kartan inte var mer än en spegling av kommunens kulturmiljöprogram bedömdes kartan överflödiga. Det föreslagna historiska stråket och kulturstråket redovisas istället i kartan över mötesplatser.
 - *Kollektivtrafik- och vägkartan* har uppdaterats och fått delvis nytt innehåll och heter nu *Vägnät och stamnät*.
 - Cykelkartan har setts över och uppdaterats.
 - Inzoomningskartorna har uppdaterats.
- Kapitlet om aktiva bottenvåningar har arbetats in i delstrategin om täthet.

- En stor omarbetning har gjorts av kapitlet och strategin *Tillgängligt och nära för ett enklare vardagsliv* – innehållet i delstrategierna har setts över och uppdaterats. Ställningstaganden har förtydligats.
- Markanvändningskartan har uppdaterats genom följande ändringar:
 - Markanvändningskategorierna har uppdaterats för att stämma överens med den kommande översiktsplanens kategorier. En del gränser har flyttats.
 - Symbol för närnaturområden har lagts till för att överensstamma med översiktsplanen.
 - Det blå-gröna stråket har synliggjorts.
 - En schematisk framtida spärkoppling har lagts till.
 - Kommunala huvudgator har lagts till.
 - Symbolerna har setts över och i några fall flyttats.
- En ny sida *Förklaring markanvändning* har lagts till för att förklara markanvändningen och tydliggöra de ställningstaganden som gjorts.
- Inzoomningskapitlet har uppdaterats och varje inzoomning har fått medskick till efterföljande planering för att tydliggöra övergripande frågor som behöver hanteras innan nästa skede kan påbörjas. Dessutom har inzoomningen för Vårdkasen tagits bort då utvecklingen sker inom befintlig detaljplan samt beskrivs under *Behåll och utveckla funktionsblandningen*. Kartorna har uppdaterats.
- Genomförandekapitlet har bytt namn till *Hållbar utveckling över tid* och har texten uppdaterats för att samspela med övriga utvecklingsplaner som kommunen tar fram parallellt.
- En sida som beskriver Förutsättningar *och utmaningar* har lagts till som övergripande redogör för delar som man behöver ta extra hänsyn till i den fortsatta planeringen.

Kommentarer till inkomna synpunkter

Samrådsyttrandena har delats in efter avsändare: Statliga och regionala instanser, kommuner, Huddinge kommuns nämnder, Huddinges kommunala bolag, föreningar och övriga, större fastighetsägare och privatpersoner. Nedan kommenteras inkomna synpunkter. I förvaltningens synpunkter framgår om och hur synpunkterna har påverkat förslaget.

1. Statliga och regionala instanser

Region Stockholm

Övergripande synpunkter

Region Stockholm lämnar synpunkter på generell och områdesspecifik nivå.

Generellt för alla fyra utvecklingsplaner lämnas följande synpunkter.

Region Stockholm anser att utvecklingsplanerna har en hög ambitionsnivå för att utveckla olika platsers identitet, kvalitet och potential. Dock efterfrågas en tydligare utgångspunkt i aktuella regionala förhållanden, mål och

planeringsunderlag utifrån RUFS 2050 samt en likvärdig hantering av detta i alla planer.

Regionen påpekar att utvecklingsplanerna innehållsmässigt skiljer sig från Boverkets modell för fördjupad översiktsplan. Detta innebär risk för att frågor och målkonflikter behöver lösas i ett senare skede vilket kan bli både kostsamt och ineffektivt. Exempelvis prövas inte planerna mot regionala- och nationella perspektiv. I sammanhanget nämns bland annat prövning av planens innehåll mot regionens styrdokument för kollektivtrafik. Sammantaget anser regionen att det hade varit lämpligare att ta fram fördjupade översiktsplaner.

Regionen ställer sig frågande till att detaljplanering av de områden som omfattas av utvecklingsplanerna redan pågår och därmed låser funktioner innan utvecklingsplanerna antagits.

Mellankommunala frågor av regional betydelse – Regionen påminner om att det är av väsentlig betydelse att hanteringen av mellankommunala frågor (specificerade i RUFS 2050) beskrivs i utvecklingsplanen och att kontinuerlig samordning med angränsande kommuner genomförs.

Transport, framkomlighet och tillgänglighet – Utvecklingsplanerna skulle med fördel kunna relateras till transportsystemets redovisning på plankartan i RUFS 2050. Vidare skulle planerna kunna kompletteras med en tydligare beskrivning av hur den busstrafiken ska prioriteras och beredas plats i de olika områdena. I dagsläget saknar planer vissa grundläggande förutsättningar såsom depåfunktioner. Regionen efterfrågar även ett förtydligande av vad begreppet stadsgata innebär gällande utformning och framkomlighet för kollektivtrafiken.

Regionen efterlyser en redovisning av de regionala cykelstråken tillsammans med kommunens huvudcykelstråk samt en hänvisning till den regionala cykelplanens mål om att cykelandelen ska vara 20 procent.

Spårväg Syd – Regionen understryker vikten av att en förlängning av kommande Spårväg Syd inte omöjliggörs eller fördröjas. Mot denna bakgrund behöver ett flertal utvecklingsplaner ses över vad gäller bland annat linjesträckning, depåläge, bildhänvisningar och föreslagna förlängningar.

Rörande utvecklingsplanen för Sjödalen och Fullersta lämnar Region Stockholm följande synpunkter:

Regionen saknar en beskrivning av hur bebyggelseutvecklingen förhåller sig till den regionalt prioriterade bebyggelsen i RUFS 2050 som strategiskt utvecklingsläge.

Relationen mellan Huddinge centrum och Flemingsberg behöver adresseras tydligare i planen.

Regionen efterlyser också en tydligare koppling till den regionala bebyggelsestrukturen och grönstrukturen med gröna kilar och värdekärnor.

Beträffande kollektivtrafik önskar regionen ett tydligare resonemang om hur kommunen ska uppnå sina höga ambitioner med fokus på hållbara resor, i synnerhet i ett bussperspektiv.

Regionen efterfrågar ett samarbete i utvecklingen av stationsområdet och Bytespunkt Huddinge, i synnerhet rörande arbete för att förbättra kopplingarna för lokala busslinjer.

Förvaltningens kommentarer

Syftet med utvecklingsplanen är att visa kommunens ambitioner för utveckling i Sjödalen Fullersta. Utvecklingsplanerna är en konkretisering av översiktsplanen som i sin tur har sin utgångspunkt i RUFSS 2050 och nationella intressen. För att säkerställa kopplingen till regionala planeringsunderlag har förvaltningen sett över planens innehåll inför antagande.

Förvaltningen kompletterar med en karta som visar stamnätet, med utgångspunkt från kommunens kollektivtrafikplan, samt beskriver stamnätets funktion. Vidare beskriver även den övriga busstrafiken på ett mer övergripande sätt, utan att redovisa dessa linjer på karta. Inga depåfunktioner har identifierats inom utvecklingsplanens område och hanteras därför ej i planen.

Inför utvecklingsplanens godkännande har cykelstråkens sträckningar setts över. Förvaltningen har även sett över begreppet stadsgata inför godkännande genom att istället använda benämning huvudgata samt förtydligat begreppets funktion i text.

Förvaltningen har förtydligat avsnittet om kollektivtrafik.

Förvaltningen förtydligar behovet av stärkta samband mellan Centrala Huddinge och Flemingsberg, i karta och i text.

Förvaltningen instämmer och förtydligar behovet av samverkan med både Region Stockholm och Trafikverket för att kunna utveckla stationsområdet.

Polismyndigheten

Kommunpolisen inget att erinra.

Förvaltningens kommentarer

Förvaltningen noterar yttrandet.

Länsstyrelsen Stockholm

Övergripande synpunkter

Generellt för alla fyra utvecklingsplaner lämnas följande rådgivande synpunkter efter sakområde:

Riksintressen – Länsstyrelsen påminner om att efterföljande planering bör visa hur riksintressen tillgodoses.

Mellankommunala frågor – Länsstyrelsen är positiv till att utvecklingsplanerna anknyter till översiktsplan och regional utvecklingsplan 2050 (RUFSS). För efterföljande planering betonas vikten av fortsatt mellankommunal samverkan, i synnerhet gällande utvecklingen av Kungens kurva och Flemingsberg.

Grön infrastruktur, friluftsliv och ekosystemtjänster – Utvecklingsplanerna ger ett bra underlag att jobba vidare med den kommunala gröna infrastrukturen, men behöver förtydligas på regional nivå. Länsstyrelsen påpekar att kommunen

behöver ta ett samlat grepp kring hur Gömmarskogen och andra naturområden ska bevaras i takt med ökat besöksstryck. På temat påminner även Länsstyrelsen om att det är svårt att kompensera olika typer av grönstruktur och att efterföljande planering därför behöver titta på hur kompensationsåtgärder påverkar biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Kulturmiljövärden – Länsstyrelsen efterlyser en redovisning av utvecklingsplanernas konsekvenser för kulturhistoriska värden och hur dessa kan undvikas. Vidare efterfrågas en bättre koppling till kommunens kulturmiljöprogram och resonemang kring hur intressekonflikter som följer av tillkommande bebyggelse i särskilt värdefulla bebyggelseområden som avses i 8 kap 13§ PBL. Detta gäller även områden med fornlämning och kyrkliga kulturminnen. Det kommer krävas arkeologiska utredningar inom flera av utvecklingsplanernas utpekade områden.

Markföreningar – Länsstyrelsen påminner om vikten av att i tidigt skede ta ett helhetsgrepp avseende markföreningar i tidigare varit verksamhets- eller industriområden, eller i andra område där föreningar kan påträffas.

Riskhänsyn – Länsstyrelsen är positiv till utvecklingsplanernas resonemang kring hantering av vatten vid skyfallsöversvämning och att planerna lyfter fram multifunktionella ytor och grönområden som lösningar. I efterföljande planering bör kommunen beakta risker kopplade till att geotekniken påverkas av ett förändrat klimat med mer nederbörd.

Gällande risker kopplade till farligt gods påminner Länsstyrelsen om att E4:an kommer vara en led transportled för farligt god även efter förbifartens färdigställande.

Inför vidare planering hänvisar Länsstyrelsen till framtagna rekommendationer avseende *farligt gods* samt *översvämning från skyfall* och *Mälaren*.

Miljö kvalitetsnormer – Länsstyrelsen är positiv till att utvecklingsplanerna redovisar vilka recipienter som kan komma att påverkas av föreslagen utveckling och hur detta behandlas strategiskt. Länsstyrelsen påminner om att kommande översiktsplan tydligt redovisar efterföljande av miljö kvalitetsnormer för luft, buller och vatten.

Vattenverksamhet – Länsstyrelsen påminner om att arbeten i olika typer av vattenområden är tillståndspliktiga och att detta uppmärksammas i efterföljande planering.

VA-frågor – Länsstyrelsen vill uppmanera kommunen att arbeta med VA-utbyggnadsprogrammet parallellt med utvecklingsplanerna.

Rörande utvecklingsplanen för Sjödalen och Fullersta lämnar Länsstyrelsen följande synpunkter:

Barnperspektivet – Länsstyrelsen ser ett behov av att ytterligare integrera barnperspektivet i utformningen av efterföljande detaljplaner. Hänvisning görs till Boverkets vägledning för planering, utformning och förvaltning av barn och ungas utemiljö med särskilt fokus på skolgårdar och förskolegårdar, ”*Gör plats för barn och*

unga”, rapport 2015:8. Boverket har även tagit fram allmänna råd till 8 kap. 9 § andra stycket samt 10-11 §§ PBL (BFS 2015:1 FRI).

Grönstruktur och ekosystemtjänster - Länsstyrelsen tycker att kommunen på ett bra sätt visar hur de ska ta sig an utmaningen att bygga stadsmiljö med inslag av grönska för olika målgrupper.

Hälsa – luftkvalitet och buller – Länsstyrelsen belyser utmaningen i att uppfylla målbilden om förbättrade luft- och bullervärde när fler resor ska ske med hållbara transportmedel. Risken är att även bilresor ökar under byggtiden i samband med ny bebyggelse. Det är således av stor vikt att tillgängliggöra hållbara transportslag direkt vid inflyttning i ny bebyggelse.

Klimatrelaterade risker – Länsstyrelsen ser gärna att kommunen ytterligare konkretiserar sitt arbete med att hantera klimatrelaterade risker i kommande översiktsplan.

Kommunikationer – Länsstyrelsen tycker att det är positivt att kommunen ska förstärka gång- och cykelnätverken för att motverka järnvägens barriäreffekter i centrala Huddinge. Länsstyrelsen ser fram emot att följa arbetet.

Lokala kulturmiljövärden – Länsstyrelsen ställer sig frågande till utvecklingsplanens skrivelse om att utveckla ett historiskt stråk längs med Kommunalvägen och Fullersta gård. Strategin för att bevara och förhålla sig till områdets karaktär och koppling till historia är enligt kommunen att återanvända material, symboler och byggnadsmaterial. Även om samma område är utpekad i Huddinge kommuns kulturmiljöprogram så nämns inte hur utvecklingsplanen förhåller sig till detta. Länsstyrelsen ställer sig även frågande till vad återanvändning av material vid förtätning och komplettering av särskilt värdefulla bebyggelseområden innebär och hur det uppfyller anpassnings- och hänsynskravet gällande kulturmiljön.

Förvaltningens kommentarer

De medskick som länsstyrelsen gör gällande frågor som behöver hanteras i kommande planering tar kommunen med sig till den mer detaljerade utvecklingen av centrala Huddinge. Övriga synpunkter besvaras per område nedan.

Förvaltningen noterar synpunkten och delar Länsstyrelsen uppfattning om vikten av mellankommunal samverkan. Samverkan sker huvudsakligen inom ramen för utvecklingen av de regionala stadskärnorna.

Förvaltningen är medveten om att den föreslagna utvecklingen medför ett ökat tryck på naturreservat och grönstruktur vilket kommer vara en utmaning kommunen behöver förhålla sig till i efterföljande planering. Utvecklingsplanerna föreslår flera nya gröna stråk och parker för att möta behovet från en växande befolkning. Utvecklingsplanen har kompletterats med resonemang om vidare planering och förvaltning av naturreservat, grönområden och parker för att hantera det ökade slitaget.

Förvaltningen delar inte bilden av att kulturmiljön inte uppmärksammas i samrådsförslaget till utvecklingsplan för Centrala Huddinge. Kulturmiljöfrågorna är viktiga och kommunen arbetar hårt för att värna och anpassa nybyggnationen

utifrån kulturmiljöerna. Utvecklingsplanen beskriver den kulturmiljön som finns i området och belyser också vikten av att kommande utveckling sker utifrån en medvetenhet om den befintliga miljön. Utveckling av det historiska stråket är ett sätt att uppmärksamma de kulturmiljövärden som finns i området och uppmärksamma områdets rika kulturmiljöer för fler. Detta kan göras på flera nivåer, exempelvis informationstavlor utan att byggnader tas bort eller ny bebyggelse tillförs. Det ska därför inte ses som en kompensationsåtgärd. Stycket om att återanvända material har tagits bort då det i förslaget inte föreslås att befintliga byggnader tas bort. Något förslag på bebyggelse längs med Kommunalvägen har ännu inte heller tagits fram, utan kommer att ske i samband med nya detaljplaner. Då kommer också fördjupade kulturmiljöanalyser göras.

Utvecklingsplanen har utvecklats avseende barn och ungas perspektiv genom att lyfta det i en egen delstrategi. I efterföljande detaljplanering genomförs fördjupade barnkonsekvensanalyser.

Kommunen delar länsstyrelsens syn på att det är viktigt att främja hållbara resor och transporter genom hela processen. Detta förtydligas i den detaljerade planeringen och i genomförandeskedet till exempel med olika mobility managementåtgärder, masshanteringsplaner och logistiklösningar.

Klimatrelaterade risker: Det pågår ett sådant arbete i samband med revideringen av kommunens översiktsplan.

Trafikverket

Övergripande synpunkter

Trafikverket ser övergripande positivt på utvecklingsplanens inriktning men anser samtidigt att planen har behov att kompletteras i flera avseenden för att det ska gå att ta ställning till planens konsekvenser för statlig infrastruktur. Därmed bör inte planen i nuvarande skick utgöra det enda underlaget för att hantera skedet mellan översiktsplan och detaljplan avseende frågor som berör statlig infrastruktur.

Mål och strategier – Trafikverket ser positivt på planens strategier för att främja gång-, cykel- och kollektivtrafik. Inriktningen mot att utveckla ett lokalt busslinjenät för att avlasta väg 226 lyfts som ett gott exempel. Samtidigt betonas att alla trafikslag behövs för att uppnå full regional tillgänglighet, så även en säkerställd framkomlighet för biltrafik.

Trafikverket anser även att strategierna skulle kunna utvecklas för att bättre beskriva den statliga infrastrukturens roll i sammanhanget.

Vidare efterfrågar myndigheten ett utvecklat resonemang rörande strategiernas genomförbarhet i förhållande till buller och luftkvalitet med utgångspunkt i trafikanalyser av nuläge och framtid.

Riksintresse – Trafikverket saknar en redovisning av följande riksintressen för kommunikationer och hur dessa ska skyddas: *Västra stambanan; Väg 259; Tvärförbindelse Södertörn* samt *väg 226*. Beträffande *Västra stambanan* behöver kommunen utgå från senast reviderade spårplaneringar. Vidare anser Trafikverket att den framtida tunnelförläggning av spår som anges på sida 42 inte kan vara en förutsättning i detta skede.

Trafikverket kan inte utifrån utvecklingsplanens innehåll utan ytterligare utredningar bedöma påverkan på den statliga infrastrukturen och om det riskerar uppstå skada på riksintressena.

Infrastruktur och trafik – Trafikverket tycker att resultat och slutsatser av åtgärdsvalstudie väg 226 Vårsta – Södra länken skulle kunna ges större utrymme i planen. Det bör även beaktas att vissa aktiviteter som ingår i avsiktsförklaringen för åtgärdsvalsstudien som har koppling till utvecklingsplanen ännu inte slutförts. Till exempel utredning om hållbart resande i stråket samt fortsatt utredning av centrala delar av väg 259.

För övergripande rådgivning vill Trafikverket informera om rapporten *Tillgänglighet och miljö i Storstockholm*.

Trafikanalys – Trafikverket saknar analys av planens trafikala konsekvenser på befintlig och statlig infrastruktur samt förutsättningar att hantera eventuell trafikpåverkan. Trafikverket deltar gärna i vidare dialog om trafikanalys.

Kommentarer till utvecklingsplanens trafiksystem – Det vore positivt om den befintliga och planerade infrastrukturen, inklusive gång- och cykelvägar, gick att urskilja från varandra i planens kartor. Även stombussstråken för 172 och på planerade Tvärförbindelse Södertörn skulle kunna redovisas.

Trafikverket önskar en tydligare bild av samband och beroende mellan planerad bebyggelseutveckling och infrastrukturåtgärder. Planen kan med fördel beskriva tröskeleffekter för trafiksystemet på samma sätt som för skolor, vatten och avlopp.

Kommentarer kring väg 259 och projekt Tvärförbindelse Södertörn – Trafikverket ser ett behov av att utreda funktion för väg 259. Det påpekas att utvecklingsplanen behöver beakta att väg 259 har en stark koppling och beroende till planerade Tvärförbindelse Södertörn och behöver uppfylla nuvarande funktion så länge vägen har statlig väghållning. Även vid övergång till kommunalt väghållarskap ser Trafikverket att nuvarande väg behöver fylla vissa funktioner. Till exempel funktion för omledning vid stängning av Tvärförbindelsens tunnlar eller funktion för farligt gods. Kommunen uppmanas vidare att beakta att vägplan för Tvärförbindelse Södertörn inte fastställs innan vägen är fullt finansierad.

Ombyggnad av trafikplatser och vägkorsningar utmed 226 – Trafikverket upplyser om behovet av detaljerade utredningar innan fortsatt planering av anpassning av trafikplats Fullersta och Storängen för ökad stadsmässighet samt planskildheter vid korsningarna med Lännavägen och Björkängsvägen.

Ombyggnad och överdäckning av Huddinge station – Trafikverket kan inte ta ställning till planens föreslagna utformning av Huddinge station innan åtgärdsvalstudie och utredningar genomförts.

Tydliggör vägnätets funktion – Trafikverket efterfrågar en effektbeskrivning av hur lokalgatunätet avlastar väg 226.

Barriärer – Trafikverket ser positivt på att barriärer identifierats och åtgärder såsom en bredning av gångtunneln under västra stambanan diskuteras. Förutsättningar för hantering av barriärer behöver diskuteras med Trafikverket.

Bebyggelse i närheten av statliga vägar - Trafikverket saknar ett tydligare resonemang och riktlinjer avseende förhållningssätt till bebyggelse i närheten statlig infrastruktur, exempelvis avseende byggnadsfritt avstånd och mer detaljerat hur buller, vibrationer, stomljud, luftkvalitet och risk med mera påverkar förutsättningarna för bebyggelseutveckling.

Trafikverket kan inte utifrån utvecklingsplanen bedöma om nödvändiga avstånd uppnås.

Godstransporter – Trafikverket lyfter att fortsatt planering har anledning att prioritera fortsatt tillgänglighet för varuleveranser från tung trafik. I sammanhanget nämns särskilt platser för paketutlämning, så även paketboxar i bostadsområden.

Luftfart – Trafikverket påminner om att byggnader över 20 meter ska planeras i samråd med Luftfartsverket.

Klimat, miljö och hållbarhet – Vad gäller bulleråtgärder vill Trafikverket lyfta att störande ljud bör hanteras inom planområdet och inte innebära åtgärder i vägområde, järnvägsfastighet eller förutsätta hastighetsänkningar eller liknande.

Trafikverket ser ett behov av känslighetsanalyser med anledning av eventuell tillkommande spår på västra stambanan.

Trafikverket anser att befintlig och prognostiserad situation avseende buller och luftkvalitet skulle behöva förtydligas så att förutsättningar att kunna hantera dessa frågor blev klarare. Åtgärdsvalstudie för 226-Vårsta – Södra länken visar exempelvis på problematiken kopplat till luftkvalitet.

Risk – Trafikverket efterfrågar ett förtydligande av hur risk kopplat till transportleder för farligt gods hanteras.

Klimatanpassning – Trafikverket påpekar att det i framtiden kan finnas behov av samordning kring dagvattenhantering och statlig infrastuktur.

Förvaltningens kommentarer

De medskick som Trafikverket gör gällande frågor som behöver hanteras i kommande planering tar kommunen med sig till den mer detaljerade utvecklingen av centrala Huddinge. Övriga synpunkter besvaras nedan.

Förvaltningen förtydligar förhållandet mellan utvecklingsplan och efterföljande planering samt att vissa frågor behöver fördjupas innan man kan påbörja detaljplan.

Förvaltningen utvecklar den statliga infrastrukturens roll i utvecklingsplanen.

Förvaltningen hänvisar till pågående revidering av ÖP 2050 gällande beskrivning av riksintresse samt hur vi förhåller oss till dessa. Gällande spårriktningar har vi hittills inte fått någon ny spårriktning genom centrala Huddinge. Vi har pågående dialog med Trafikverket gällande detta. Vår inriktning kring att lägga nya spår under mark kvarstår tills vidare.

Förvaltningen kompletterar med tydligare hänvisningar till ÅVS väg 226 och dess inriktning. Förvaltningen har för avsikt att ta fram en fördjupad trafikmodell för planområdet i efterföljande planering.

Förvaltningen kompletterar kartan med Tvärförbindelse Södertörn men avser inte att särskilja befintlig och planerad infrastruktur i karta för att underlaget inte snabbt ska bli inaktuellt. Förvaltningen avser inte heller att rita ut några busslinjer då vi inte har rådighet över linjesträckning. Dock kommer vi beskriva de viktigaste stråken (stamnätet) för kollektivtrafik.

Förvaltningen har dialog kring väg 259ans framtida funktion separat, särskilt kopplat till omledning och farligt gods där kommunen efterfrågar tydligare underlag kring vad ovanstående funktioner skulle innebära. Förvaltningen vidhåller dock att rekommenderad väg för farligt gods ska följa med nya Tvärförbindelse Södertörn och att Storängsleden/Glömstavägen då inte längre blir rekommenderad väg för farligt gods.

Förvaltningen instämmer i att åtgärdsvalsstudie och vidare utredningar krävs för utformning av bytespunkten, tillsammans med Trafikverket och Region Stockholm. Illustrationer för ett förslag hur bytespunkten kan utformas har tagits bort i antagandeverisionen.

Förvaltningen hänvisar till pågående revidering av ÖP 2050 gällande beskrivning av riksintresse samt hur vi förhåller oss till dessa. Förvaltningen förhåller oss till Trafikverkets generella riktlinjer kring byggnadsfritt avstånd men mer detaljerade riskutredningar genomförs i efterföljande planering, då riskbilden ser olika ut beroende på typ av bebyggelse.

Vidare instämmer förvaltningen i att varuleveransers tillgänglighet är fortsatt viktiga. I en separat utredning utreds möjlighet till en om- och samlastningscentral som skulle kunna försörja centrala Huddinge för att minimera tung trafik i området och effektivisera godstransporterna. Även möjlighet till paketboxar utreds på en kommunövergripande nivå.

Angående klimat, miljö och hållbarhet har texterna om buller och luftföroreningar förtydligats i utvecklingsplanen och lyfts särskilt fram som utmaningar för området. Frågorna kommer att fördjupas ytterligare i kommande planering.

Gällande känslighetsanalys pågår dialog med Trafikverket där kommunen efterfrågar erforderligt underlag för att eventuellt kunna göra en känslighetsanalys.

2. Ledningsägare

Svenska kraftnät

Övergripande synpunkter

Svenska kraftnät efterfrågar att deras anläggningar synliggörs i aktuell plan.

Svenska kraftnät påminner om att en 220 kV-ledning av betydelse för rikets elförsörjning för vilken Svenska kraftnät har ledningsrätt går genom planområdet.

Enligt nuvarande plan ska den del av ledningen som löper genom planområdet avvecklas på några års sikt. Tidplanen för detta är avhängig en rad andra projekt inom ramen för en övergripande förstärkning av Stockholmsregionens elförsörjning, projekt Stockholm ström. Till dess ska föreskrifter, regler och riktlinjer för åtgärd och verksamhet i närheten av kraftledningen följas.

Förvaltningens kommentarer

Förvaltningen har gjort bedömningen att inte visa de olika ledningsägarnas anläggningar i utvecklingsplanen, då detta skulle bli för detaljerad information i en ett dokument som ska hålla en övergripande nivå. Teknisk försörjning beskrivs samlad i dokumentets nya kapitel om risker.

Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall lämnar instruktioner och regler kring bebyggelse och utveckling invid befintliga ledningar samt skickar med att ny exploatering medför ett behov av både nya ledningar och nya nätstationer för elförsörjning. Nya ledningar är i stort sett alltid markförlagda kablar i tätbebyggt område men kan vara både markförlagda kablar och ledningar byggda i luft på landsbygden.

Förvaltningens kommentarer

Förvaltningen tar med sig Vattenfalls medskick till kommande detaljplanering.

3. Kommuner

Haninge kommun

Förvaltningen har inget att erinra avseende utvecklingsplanen centrala Huddinge, kommundelarna Sjödalen och Fullersta.

Förvaltningens kommentarer

Förvaltningen noterar yttrandet.

Botkyrka kommun

Övergripande synpunkter

Botkyrka kommun är positivt inställda till att väg 226 avlastas genom en högre andel hållbara transporter. Det är vidare positivt att Huddingevägens och järnvägens barriäreffekter för fotgängare och cyklister synliggörs. Det vore därutöver önskvärt om ambitionerna enligt avsiktsförklaringen för väg 226 lyfts fram tydligare avseende till exempel förbättrad framkomlighet och trafiksäkerhet, åtgärder för att öka säkerheten för oskyddade trafikanter, prioritering kollektivtrafikens framkomlighet, öka tillgänglighet mellan kommundelarna på var sida om vägen samt ett regionalt cykelnät.

Tumba är likt centrala Huddinge utpekad som centralt stadsutvecklingsläge i den regionala utvecklingsplanen RUFS 2050. Det vore därför önskvärt att peka ut Tumba som intressant målpunkt från/till centrala Huddinge.

Förvaltningens kommentarer

Utvecklingsplanen har kompletterats med tydligare hänvisningar till inriktningar och åtgärder enligt åtgärdsvalsstudien för väg 226. Behovet av ett sammanhängande regionalt cykelvägnät lyfts också fram. Utvecklingsplanen för

centrala Huddinge, kommundelarna Sjödalen och Fullersta hanterar och beskriver främst målpunkter inom kommunen.

Stockholm stad

För regionens attraktionskraft och bostadsförsörjning ser stadsbyggnadskontoret positivt på Huddinge kommuns ambitiösa planer för fler bostäder och arbetsplatser i området.

Förvaltningens kommentarer

Förvaltningen noterar yttrandet.

4. Huddinge kommuns nämnder

Förskolenämnden och Grundskolenämnden

Förvaltningen ställer sig positiv till en utveckling av Sjödalen och Fullersta. Det är positivt att förskolebehovet tas upp i samband med att områden utvecklas och nya bostäder byggs. Behovet av förskoleplatser behöver bevakas så att planeringen sker med rätt antal platser och i geografiska lägen som möter behoven. Det är viktigt att avsätta tillräckligt med yta för behoven så att det blir sammanhängande och funktionella förskolegårdar. Man bör emellertid vara försiktig med att låsa storlekar och exakta platser för förskolor och andra verksamheter i detta skede då det i utvecklingsplanen råder osäkerheter kring exakt var, hur mycket och när i tid som områden kommer att utvecklas och bostäder byggas.

Förvaltningen förutsätter att barnkonventionen ligger till grund för Sjödalen och Fullersta utveckling i flera avseenden. I sammanhanget nämns vikten av att möjliggöra utvecklingen av barnanpassade miljöer med varierade sammanhängande ytor för lek och rörelse i bostadsområden, men också i området som helhet. Vidare betonas vikten av säkra skolvägar, att normer för buller och partikelnivåer inte överskrids samt att dagvattenlösningar planeras med hänsyn till barns säkerhet.

Slutligen betonas vikten av dialog med förvaltningen rörande behovet av förskoleverksamhet i kommande planering.

Förvaltningens kommentarer

Förvaltningen instämmer i att det är viktigt att i den kommande planeringen ha en aktiv dialog med nämnden för att skapa de rätta förutsättningarna för kommande förskoleverksamhet i området. I antagandeverSIONEN har barn – och ungdomsperspektivet lyfts ut i en egen delstrategi. I den efterföljande planeringen sker arbetet med barn- och ungdomsperspektivet med utgångspunkt i kommunens metodhandbok för barnkonsekvensanalyser där bland annat frågor om trygghet, trygga skolvägar, luft, buller, ytor för lek med mera hanteras.

Klimat- och stadsmiljönämnden

Övergripande synpunkter

På ett övergripande plan anser förvaltningen att utvecklingsplanerna är genomarbetade och ambitiösa.

Förvaltningen vill se att det i utvecklingsplanerna tydliggörs att exploatering av naturmark inom utvecklingsplanerna kommer att försvaga den regionala grönstrukturen. Nybildad parkmark kommer inte fullt ut kompensera för förlusten av naturmark. Förvaltningen konstaterar att utvecklingsplanerna ger en orealistisk bild av höjda ekologiska värden då exploatering av värdefull natur tvärtom minskar biologisk mångfald och försvagar befintliga ekologiska samband.

Förvaltningen är positiv till att det genomförts naturvärdesinventeringar i utvecklingsplanerna men påpekar vikten av att ta hänsyn till resultatet. Det poängteras att varje enskilt område med "högsta naturvärde, klass 1 och "högt naturvärde, klass 2" i en naturvärdesinventering är av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå. Exploatering av dessa områden är varken förenligt med Sveriges miljö kvalitetsmål eller FN:s globala mål om ekosystem och biologisk mångfald.

Förvaltningen anser att hållbarhetsperspektivet behöver ges större utrymme i samtliga utvecklingsplaner. Vidare saknas ett livscykel perspektiv samt referenser till mål i de hållbarhetsprogram som beslutats för områdena Flemingsbergsdalen, Kungens kurva och Vårby udde.

För utvecklingsplan centrala Huddinge, kommundelarna Sjödalen och Fullersta lämnar förvaltningen följande generella synpunkter:

Förvaltningen är mycket positiv till att förstärka ett grönbliitt stråk från Gömmaren till Trehörningen som anges på sidan 28.

Förvaltningen vill understryka vikten av att dagvattenhanteringen säkerställs med hänvisning till de stora dagvattenproblemen i området. Det är positivt att dagvattenfrågan inklusive skyfallshantering belyses på sidan 30 i planen. Förvaltningen hade gärna sett att våtmarken och dess påverkan av utvecklingsplanen hade beskrivits i dagvattenavsnittet, och inte endast flyktigt omnämnd som en del i utvecklingen av Huddinge centrum (sid. 42).

Det framgår inte tydligt i kartan på sidan 29 vilket område som ska sparas. I detta sammanhang vill förvaltningen skicka med att den gärna ser mer stadsodling och att de befintliga odlingslotterna sparas.

Inför kommande detaljplaner bör en inventering av parker göras för att undvika att en park i kommunal regi planeras bredvid en privat park, vilket nu är fallet i Sörskogen enligt planen (s. 20)

Förvaltningens kommentarer

Till utvecklingsplanen har en ekosystemtjänstanalys och en naturvärdesinventering tagits fram och dessa har legat till grund för bebyggelsestrukturens utveckling. Utvecklingsplanen har tagit hänsyn till de platser som har höga naturvärden och föreslår att den marken lämnas orörd. På så sätt bevaras värdefulla miljöer, rödlistade arter och viktiga spridningssamband. Inom utvecklingsområdena kommer det att finnas både bebyggelse, parkytor och gröna stråk.

I den framtida planeringen kommer ekosystemanalysen att användas som ett redskap för att säkerställa att gröna kvaliteter uppnås vid byggande.

Förvaltningen instämmer i att hållbarhetsperspektivet är viktigt men anser att den hållbarhetsbedömning som gjorts i planen belyser hållbarhetsperspektiv och konsekvenser tillräckligt på den översiktliga nivå där utvecklingsplanen befinner sig.

Utvecklingen av centrala Huddinge ska vara resurseffektiv och fokusera på hela livscykelperspektivet. Det är viktigt att välja material och lösningar som håller i längden samt att drifts- och underhållsaspekter bygger på ett synsätt baserat på hela livscykeln. Frågan hanteras i efterföljande planering.

Förvaltningen delar nämndens syn på att dagvatten- och skyfallsfrågorna är mycket viktiga i detta område. Texterna i inzoomningen för Huddinge centrum har bearbetats och Kyrkdammens roll förtydligats.

Vidare har förvaltningen bearbetat texten om kolonilottsområdet i utvecklingsplanen för att beskrivningen ska bli tydligare.

Förvaltningen delar inte nämndens syn att privata parker fyller ett allmänt behov. Parker och grönområden i privat regi, där kommunen saknar rådighet över marken, kan inte säkerställa behovet av offentliga parker och rekreationsytor. Kommunens parkplan (2015) har som syfte att säkerställa tillgången till attraktiva parkområden och ge en heltäckande bild av de viktigaste rekreations- och landskapsfunktionerna i kommunen. Mer detaljerad parkplanering görs i efterföljande planering.

Bygglövs- och tillsynsnämnden **Övergripande synpunkter**

Generellt för alla fyra utvecklingsplaner lämnas följande synpunkter efter sakområde:

Dagvatten – Förvaltningen ser positivt på att utvecklingsplanerna behandlar hållbarhet och klimatanpassning. Dock påminner förvaltningen om vikten av att fortsatt planläggning och exploatering sker i enlighet med Huddinge kommuns dagvattenstrategi. Exempelvis för att säkerställa att dagvatten omhändertas vid källan – i första hand genom lokalt omhändertagande. Vidare efterfrågas grundläggande utredningar om kapacitet och vattenuptag för de ytor som ska magasinera vatten, i synnerhet för att skydda recipienterna Orlången och Trehörningen. Slutligen påminner förvaltningen om att anmälningsplikt gäller dels för nya dagvattenanläggningar inom planområde som ska användas för flera fastigheter eller som avvattning från begravningsplatser samt för större ändringar av befintliga anläggningar.

Naturreservat och områdesskydd - Förvaltningen framhåller planernas ambition om ökad tillgänglighet till naturreservat som positiv. Vidare uppmärksammas att dispens eller tillstånd krävs för såväl ändringar av Gömmarens naturreservat och Korpbergets biotopskyddsområde.

Vattenskyddsområde – Förvaltningen efterfrågar att utvecklingsplanerna för Vårby och Kungens kurva får ett större fokus på att bibehålla långsiktigt god vattenkvalitet av råvattnet i Östra Mälarens vattenskyddsområde. Detta gäller i

synnerhet utvecklingsplanen för Kungens kurva som helt saknar resonemang i frågan.

Markföroreningar – Förvaltningen ser positivt på planerarna att sanera Storängens industriområde. Förvaltningen påminner även om att platser som omfattas av utvecklingsplanerna kan vara förorenade och bör utredas i tidigt skede samt att avhjälpandeåtgärder är anmälningspliktiga till tillsynsmyndigheten.

Masshantering – Förvaltningen rekommenderar att det för varje exploateringsområde upprättas masshanteringsplatser för att möjliggöra massbalans och hushålla med resurser.

Sulfidhaltigt berg – Förvaltningen påminner om förekomster av sulfidhalter i den naturliga berggrunden som kan innebära miljöskada vid losshållning som därmed bör undvikas i långt det är möjligt.

Förtätning, buller och vibrationer från väg och spårtrafik – Förvaltningen lyfter att förtätningen innebär risk för bullerstörning. I sammanhanget betonas att buller från varutransporter och restauranger bör beaktas vid placering av verksamheter, bostäder, förskolor och äldreboenden. Vidare varnas för specifika bullerrisker vid: förtätning av Vårby invid Botkyrkaleden; förtätning vid Huddingevägen, stambanan och ambulanshelikopter i Flemingsberg; E4/E20 i Kungens kurva; förtätning invid Sjödalsvägen, Åvägen, Kommunalvägen-Gymnasievägen, Lännavägen, Glömstavägen, Huddingevägen och Storängsleden i centrala Huddinge; bebyggelse längs Spårväg syd samt Tvärförbindelse Södertörn.

Under rubriken buller i utvecklingsplanerna efterfrågas en samordnad gestaltning av bullerskyddande åtgärder ur kulturmiljösynpunkt. Vidare efterlyser förvaltningen riskanalyser om vibrationer och stomljud från väg- och spårtrafik i samtliga utvecklingsplaner. Slutligen påpekas att svårigheten med att uppnå goda solljusförhållanden i täta stadsmiljön bör vägas in vid utformningen av byggnader och offentliga platser.

Luftföroreningar - Förvaltningen efterfrågar utredningar av trafikutvecklingens och förtätningens påverkan på luftföroreningar i planområdena tillsammans med åtgärdsförslag. Här bör även inkluderas en oväntad utveckling av biltrafiken och inte enbart att förväntad trafikutveckling sker med gång-, cykel- och kollektivtrafik. Förvaltningen anser att inriktningen av utredningarna ska vara att eftersträva Riksdagens beslutade miljö kvalitetsmål "Frisk luft", vilket innebär att luften ska vara så ren att människors hälsa inte påverkas negativt.

Lokalisering och utformning av förskolor/skolor, LSS och äldreboenden – Förvaltningen påpekar att utvecklingsplanerna i enlighet med barnkonventionen bör ta större hänsyn till buller och luftföroreningar såväl som ytkrav vid placering av förskolor och skolor.

Idrottsplatser – Förvaltningen lyfter nyttan med tillgängliga idrottsanläggningar, men påminner samtidigt om vikten av att planera för att skydda närboende från höga ljud och stark belysning.

Avfall – Förvaltningen ser risker med att utvecklingsplanerna inte nämner hur avfall ska hanteras.

Namnsättning – Förvaltningen påpekar att utvecklingsplanerna inte bör innehålla ortsnamn som inte har beslutats av bygglovs- och tillsynsnämnden såsom Vårby strandpark, Glömstadalen och stadsdelsparken Diametern m.fl.

För utvecklingsplan centrala Huddinge, kommundelarna Sjödalen och Fullersta lämnar Bygglovs- och tillsynsnämnden följande synpunkter:

Strategin ger en bra vägledning på vilket sätt området ska utvecklas för att uppnå visionen.

Förvaltningens kommentarer

Frågor om dagvattenhantering, buller, vibrationer, sulfidhaltigt berg, vattenskydd, markföroreningar, luftföroreningar, störningar från idrottsplatser och avfall är alla viktiga saker att ta hänsyn till och hantera i efterföljande planering. Hantering av dagvatten sker med utgångspunkt i kommunens dagvattenstrategi. Frågan om masshantering behöver lösas i ett större sammanhang än respektive utvecklingsplan.

Utvecklingsplanen har kompletterats med ett avsnitt som förtydligar risker och utmaningar.

Namnsättningen i utvecklingsområdet har justerats med utgångspunkt i yttrandet.

Kultur- och fritidsnämnden

Förvaltningen ställer sig positiv till att området utvecklas. Planen har på ett berömvärd sätt lyft fram de verksamhetsområden som kultur- och fritidsnämnden ansvarar för. Förvaltningen ställer sig till fullo bakom formuleringarna rörande varför och hur konsten bör beredas plats i centrala Huddinge och anser att det bör gälla samtliga utvecklingsområden.

Förvaltningen tycker att planens detaljeringsgrad skiftar mellan högt och lågt när det gäller att beskriva den tänkta utveckling 2050. Till exempel nämns hur användningen av Fullersta bio bör se ut vilket förvaltningen menar är en alltför detaljerad styrning för att på sikt kunna fungera när kommunen utvecklas och förutsättningar förändras. Detsamma gäller texten om Huddingehallen och placeringen av en eventuell ny hall vilket också det tenderar att bli alltför detaljerat. Här vill förvaltningen poängtera att inget beslut rörande Huddingehallens framtid fattats.

Förvaltningen vill också lyfta fram Fullersta gård som ett konstcentrum och vikten av att marknadsföra verksamheten i bred bemärkelse.

Förvaltningen tycker att utvecklingsplanens funktion i kommunens dokumenthierarki behöver klargöras då kopplingen mellan översiktsplan och detaljplan kan bli svår att förhålla sig till i arbetet med förvaltningens årliga lokalbehovsplan.

Förvaltningen menar att såväl huvudbiblioteket som kulturskolan behöver finnas i kollektivtrafiknära och centrala lägen.

Förvaltningen menar att fler föreningar i området borde ha ingått i utvecklingsplanens remissutskick.

Slutligen vill förvaltningen också lyfta fram vikten av att kommunen tillförsäkrar sig om god tillgång till mark för kultur- och fritidsnämndens ansvarsområden vid kommande exploatering. Med det planerade bostadsbyggande som redovisas så kommer trycket på tillgänglig mark att öka över tid.

Förvaltningens kommentarer

Utvecklingsplanens funktion som styrdokument har bearbetats och förtydligats i inledningen av dokumentet.

Förvaltningen instämmer i att det är viktigt att huvudbiblioteket och kulturskolan ligger i kollektivtrafikhärla och centrala lägen. I och med kommunbeslutet om att bygga ett nytt kommunhus och huvudbibliotek i Huddinge centrum blir dessa funktioner mycket kollektivtrafikhärla och centrala. I den fortsatta utvecklingen av centrala Huddinge hanteras frågan om kulturskolans läge. Flera platser finns för denna verksamhet i mycket centrala lägen.

Utöver direkt inbjudan till remissinstanser annonserades samrådet ut till allmänheten samt fåtalet föreningar. Dialog fördes med kultur- och fritidsförvaltningen om vilka föreningar som skulle få planen på remiss. Inför kommande utvecklingsplaner ser förvaltningen fram emot dialog kring hur fler föreningar kan bli delaktiga i processen.

Förvaltningen instämmer med nämnden att det är viktigt att det avsetts ytor för kultur- och fritidsändamål. Nämnden har beretts möjlighet att peka ut kommande behov, så att det skulle kunna åskådliggöras i utvecklingsplanen. Medskicket tas även med till kommande detaljplanearbeten.

Socialnämnden

Övergripande synpunkter

Förvaltningen menar att samtliga utvecklingsplaner innehåller många intentioner när det gäller Socialförvaltningens ansvarsområden.

Gällande social hållbarhet i planerna efterfrågar förvaltningen en kommungemensam definition för att kunna arbeta mer framgångsrikt med sociala konsekvensanalyser.

För att kommunen ska kunna genomföra de skyldigheter som åligger enligt socialtjänstlagen hade dessa frågor behövt uppmärksammas på ett mer initierat sätt i utvecklingsplanerna baserat på socialförvaltningens kunskap.

För utvecklingsplanerna har förvaltningen lämnat följande generella synpunkter för vidare diskussion:

Förvaltningen påpekar att barn, unga, äldre och personer med funktionsnedsättning bör ägnas särskild hänsyn i planeringen av täta stadsmiljöer. I sammanhanget nämns särskilt barnkonventionen och att barn mår som bäst i småskaliga lummig och måttfullt bebyggda miljöer.

Förvaltningen efterfrågar reflektion kring frågan om vilka som samsas om utrymmet i de nya stadsdelarna innan prioriteringar och avvägningar kan göras.

Prioriteringen av cykel- och gångtrafiken är ostridigt av godo för folkhälsan, detta medför emellertid att extra hänsyn bör tas åt äldre människor och andra som upplever en otrygghet i möte med gående och cyklister.

Vid planering av lösningar för dagvatten bör åtgärder tas för att öka säkerheten för barn. Förvaltningen hänvisar till rådgivningsmaterial framtaget av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Barnsäkerhetsrådet.

I kommande detaljplanering är det av vikt att inte glömma personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. För dessa grupper får inte miljön vara för svår att tolka och antalet syn- och ljudintryck begränsas. Konkret innebär detta att befintliga verksamheter och viss mån offentliga miljöer bör skyddas mot buller och andra störningar.

Slutligen påminner förvaltningen om vikten av att kommunens samhällsinformation tillgängliggörs för personer med synnedsättning.

Förvaltningens kommentarer

Nämnden uppmärksammar flera frågor som tas med till kommande detaljplanering, vissa av dessa ämnen har också fördjupats i antagandeverSIONEN såsom barn- och ungdomsperspektivet. Förvaltningen instämmer i att arbetet med sociala konsekvensanalyser är viktigt. Inom kommunstyrelsens förvaltning pågår kontinuerlig processutveckling kring social hållbarhet inom samhällsplaneringen.

5. Huddinge kommuns bolag

SFAB

SFAB vill gärna lyfta energiförsörjningen i den nya stadsdelen. Fjärrvärme kan bidra till en hållbar stadsutveckling och till att skapa en attraktiv stadsdel. I synpunkten beskriver bolaget de mest relevanta klimat- och hållbarhetsmålen kopplat till fjärrvärme och teknikutveckling.

Förvaltningens kommentarer

Förvaltningen noterar yttrandet.

Stockholm vatten och avfall (SVOA)

Övergripande synpunkter

SVOA ser mycket positivt på framarbetandet av utvecklingsplanerna och tidiga dialog kring förändringar i bebyggelsen den innebär. Vad som kan konstateras är att utvecklingsplanerna ger en målbild men inte alltid tillräcklig information för VA-huvudmannen att ta ut en riktning för framtida VA-system.

SVOA framför följande generella synpunkter rörande dagvatten:

SVOA efterlyser en mer konsekvent hantering av dagvattenfrågor mellan kommunens styrdokument. Framförallt betonas behovet att komplettera utvecklingsplanerna med skrivelser rörande lokal hantering av dagvatten liksom inställningen till förgårdsmark. Planerna behöver också kompletteras avseende gatusektioner för att se vilka av dessa som kan avsättas för lokalt omhändertagande av dagvatten. Om inte, behöver detta omnämnas och hänvisning göras till utredande steg mellan utvecklingsplan och detaljplan.

SVOA efterfrågar att ytor för planerade lokala åtgärder för att möta miljö kvalitetsnormer synliggörs i utvecklingsplanerna.

Utvecklingsplanerna bör omnämna områden för skyfallshantering, både uppsamlade ytor och rinnvägar, i grova drag. Om detta inte behandlas i utvecklingsplanerna bör skyfallsutredningar för varje område genomföras i nästa steg.

SVOA tycker att det är positivt att frågan om dagvatten och skyfall utreds i ett tidigt skede. SVOA vill samtidigt understryka vikten av att de områden som har identifierats som känsliga för översvämningar utreds vidare för att avgöra om det är lämpligt att bebygga dessa eller i avrinningsområdet uppströms. Det bör göras en samlad analys för respektive avrinningsområde där konsekvenserna av förtätning och exploatering visas tillsammans med de åtgärder som är möjliga.

För utvecklingsplan centrala Huddinge, kommundelarna Sjödalen och Fullersta framför SVOA följande synpunkter:

Det är mycket positivt att behovet av grönytor, parker etc. beskrivits som en förutsättning för att säkerställa dagvatten- och skyfallshantering (s. 10). Detta förutsätter dock att gröna ytor bevaras i lågpunkter och lågstråk.

Kapitel Tätt och blandat ger småstadens fördelar (s. 12 -18). Då man i samrådsunderlaget förordar en hög andel tät bebyggelse samt förtätningar av redan utbyggda områden är det av särskilt stor vikt att verka för lokalt omhändertagande av dagvatten.

SVOA och/eller kommunen kommer behöva göra mer övergripande dagvattenutredningar för att få en överblick av dagvatten- eller VA-frågorna ur ett större sammanhang där man planerar flertalet förtätningar eller "ströplaner" inom ett och samma avrinningsområde. Det kan röra sig om exempelvis kapacitetsutredningar eller utredningar om eventuell påverkan på recipient, frågor som behöver utredas avrinningsområdesvis. Dessa frågor är svåra att fånga upp i enskilda dagvattenutredningar för mindre planer, särskilt när flertalet planer pågår i samma område. Dagvattenfrågorna behöver således utredas områdes- eller systemvis i dessa fall. Vissa sådana utredningar är redan påbörjade inom utvecklingsområdet, men sannolikt behöver fler göras allt eftersom planer påbörjas och fortgår inom utvecklingsområdet.

Det är positivt att man vill stärka det "grönblå stråket" mellan Gömmaren och Trehörningen och att man vill synliggöra vattnets väg genom området (s. 28-29). Stora delar av stråket utgör lågområden och kända översvämningstråk (vilket visas i underlagets s. 30 och kan även ses i kommunens skyfallskartering), det är därför bra att vattnets väg och plats för vatten lyfts fram. I figur på sidan 29 benämns stråken huvudsakligen som rekreativa, även andra funktioner kan behöva lyftas fram i underlaget, som t.ex. funktioner för dagvattenhantering.

SVOA påpekar att både befintlig och planerad bebyggelse ligger tätt in på det "grönblå stråket" och andra översvämningsskänsliga områden. Detta gör det svårare att identifiera nya ytor för flödesutjämning. Därmed finns behov av fortsatta utredningar om ytterligare ytor för utjämning.

S. 30. Om dagvattenanläggningar (planerade eller befintliga) är tänkta att nyttjas även för skyfallsflöden måste möjligheterna först utredas om så ens är möjligt och lämpligt. Då VA-huvudmannen ansvarar för flöden upp till en branschgemensamt satt nivå behöver ansvar, funktion, drift, kostnadsfördelning etc. avseende flöden överstigande dessa regleras mellan kommunen och VA-huvudmannen i de fall en dagvattenanläggning ska ha funktioner för både hantering av dimensionerande flöden och vid skyfall. Detta är frågor som måste lyftas tidigt i planerings- och utredningsskeden, utredas i ett större sammanhang och kräver samarbete mellan SVOA och kommunen.

S. 30. Det är positivt att man poängterar att fokus på rening av vägdagvatten kommer behöva ske då föroreningsbelastning ofta härrör från trafikytor och kommunen förväntar sig se en ökad trafikbelastning i framtiden. Planerar kommunen ta fram exempelvis standardsektioner för vägutformning där grönytor och funktioner för dagvattenhantering ingår? Ett förslag är att även se på gatusektioner med så kallad "omvänd bombering", dvs gator med lågstråk längs mittlinjen där utjämning och bortledning av flöden kan ske vid kraftiga skyfall.

I textstycket om områdets utmaningar lyfts huvudsakligen skyfallsutmaningarna (s. 46). SVOA vill poängtera att det även finns omfattande utmaningar med VA-hantering i området vilka kommer kräva omfattande och kostsamma åtgärder, se vidare i SVOAs Granskningsyttrande för detaljplaneförslag Fabriken, Förrådet, ref. KS-2017/1400 från 2020- 10-30.

I samrådsunderlaget s. 42 står om utveckling av Kyrkdammarna till "våtmarkspark som hanterar dagvatten". SVOA vill poängtera att kommunen inte kan utföra åtgärder i SVOAs anläggningar utan godkännande och avtal om kostnadsreglering.

SVOA lyfter behovet av att gemensamt se över utbyggnadsordningen så att SVOAs eventuella förberedande åtgärder inte krockar med Huddinge kommuns utbyggnadsplaner. Samordning krävs mellan SVOA och Huddinge kommun gällande tidplan för utbyggnadsskeden och ytor för exploateringar. SVOA ser omfattande behov av utredningar och samordning mellan kommunen, Trafikverket och SVOA för att uppnå en för samtliga parter fungerade lösning i området för SVOAs totala VA-anläggning (dricksvatten, spillvatten, dagvatten).

SVOA tycker att det ska gå att utläsa i samrådshandlingarna vilken bebyggelse typ som avses i utbyggnadsområdena, dvs. vilken typ av bebyggelse (tät stadsbebyggelse, villabebyggelse etc.) som det planeras för. Detta med syfte att kunna koppla ihop bebyggelse typen med indata (avrinningskoefficienter, personekvivalenter) som behövs vid utredning av VA-system.

Förvaltningens kommentarer

Utvecklingsplanerna visar områden för skyfallshantering i grova drag, förvaltningen instämmer dock i att vissa geografiska områden behöver fördjupade utredningar göras för att ta ett samlat grepp kring dagvatten- och skyfallshantering. Förvaltningen instämmer i SVOAs synpunkt och anser att frågan behöver fortsätta att uppmärksammas i olika forum som SVOA och kommunen har tillsammans.

Övriga frågor som Stockholm vatten och avfall gör gällande frågor som behöver hanteras i kommande planering tar kommunen med sig till den mer detaljerade utvecklingen av centrala Huddinge.

Ytor för planerade lokala åtgärder för att möta miljö kvalitetsnormer finns inte specifikt utritade på kartan men beskrivs i text. På markanvändningskartan har ungefärlig plats för större dagvatten- och skyfallsåtgärder markerats. Ytorna för lokala åtgärder sammanfaller med dessa områden. Utvecklingsplanen gör en översiktlig analys över respektive avrinningsområden samt konsekvenserna för förtätning.

Förvaltningen delar SVOAs syn på att det är viktigt att bevara gröna ytor i lågpunkter och lågstråk samt att vid ny- och ombyggnation verka för lokalt omhändertagande av dagvatten., Detta är frågor som säkerställs i den kommande detaljplaneringen. Förvaltningen har förtydligat texten om det blågröna stråkets funktion. Likaså har utmaningarna med VA-hantering i området beskrivits i det nya avsnittet om förutsättningar och utmaningar. När det gäller vägdagvatten så har kommunen i sin tekniska handbok standardsektioner som inkluderar dagvattenhantering.

Förvaltningen delar SVOAs syn på att samverkan och samordning mellan medverkande parter kring utredningar, tidplaner och så vidare är viktigt att få till för en fungerade utbyggnad av området.

Utvecklingsplanen visar de kommande bebyggelse typerna i olika områden på en övergripande nivå. Detaljerna kring bebyggelse typerna utarbetas i den kommande detaljplaneringen.

SRV återvinning AB

Bolaget påpekar behovet av att tidigt i planeringsskedet säkerställa möjligheter för en effektiv och hållbar avfallshantering för både boende och verksamheter. Att förutsättningar för båda dagens och framtiden avfallshanteringslösningar och hämtningsfordon säkerställs i planeringen med fokus på säkerhet, arbetsmiljö, och hållbarhet.

SRV ställer sig positivt till nya lösningar för hantering av grovavfall som komplement till mer traditionella stationära återvinningscentraler. Exempelvis kan små, mer bostadsnära permanenta återvinningscentraler/insamlingscentraler bidra till att tillgängliggöra grovavfallsinsamling avfall även för hushåll utan tillgång till bil. Därigenom underlättas möjligheter för återvinning och återbruk för samtliga boende.

Förvaltningens kommentarer

Förvaltningen instämmer i att avfallshanteringen ska tas med i ett tidigt skede i planeringen. Avfallshanteringen beskrivs samlat i utvecklingsplanens nya kapitel om risk och kommer att studeras närmare i den efterföljande planeringen.

Huge Bostäder AB

Huge Bostäder menar att utvecklingsplanen i stora drag är mycket bra och visar en positiv, realistisk och trovärdig utveckling.

Bolaget betonar vikten av att säkerställa och stärka Huddinge centrums fortsatta funktion som nav i kommundelen.

Bolaget efterfrågar detaljstudier i syfte att säkerställa att tillgängligheten till Centrum stärks. Ett exempel är om en ny pendeltågsutgång byggs och ett rörelsestråk skapas till Storängen via Dalhemsvägen. När detta stråk utformas är det viktigt att det knyts samman med Centrum, vilket kan göras på olika sätt, dels stråkets förläggning men också möjligheten för Centrum att expandera och knytas samman med en ny pendeltågsutgång.

Vi vet idag mycket lite om framtidens transportmedel, och hur de kan komma att utvecklas. Det är viktigt att för Centrums tillgänglighet säkerställa parkeringsmöjligheterna, så länge andra lösningar inte finns. Om framtidens teknik möjliggör individuell transport, kommer detta transportmedel ha hög betydelse och tillgänglighet med parkering måste tillgodoses.

Förvaltningens kommentarer

Förvaltningen menar att utvecklingsplanen lyfter fram Huddinge centrum som en central plats för området. Detaljerade studier kring utformning av stråk och tillgänglighet tas fram i efterföljande detaljplanering men de viktiga stråken är utpekade i utvecklingsplanen. Detaljerade studier omfattning och utformning av parkering tas fram i kommande detaljplanering.

Huddinge samhällsfastigheter AB ***Övergripande synpunkter***

Kommunhuset är beskrivet som en byggnad med högt kulturhistoriskt värde som ska vårdas och bevaras. Vår uppfattning är att detta stämmer om de äldre delarna, men att den senare tillbyggnaden inte tillskrivs ett lika högt kulturhistoriskt värde och inte omfattas av samma strikta reglering.

Vi ställer oss positiva till att utvecklingen styrs mot att motverka barriäreffekten av järnvägen och Huddingevägen i Huddinge centrum.

Illustrationen av hantering av dagvatten vid Kvarnbergsplan är lite missvisande. Vi förordar att vattenmängderna främst hanteras i lågpunkterna där de uppkommer, och att närmare placering bör utredas mer noggrant.

Utvecklingsplanen är otydlig kring vilken utveckling som kommunen ser för Gymnasievägen, avseende om det är tänkt att utvecklas till stadsgata. Texten stämmer inte helt överens med kartmaterialet.

Utvecklingsplanen är otydlig i sitt resonemang kring aktiva och öppna bottenvåningar och fasader, exempelvis i kartbild på sid 23. Denna bild stämmer inte överens med inzoomning på sid 43 (där Handel och verksamhet har fel färg i kartbilden). För många, eller felplacerade, ytor dedikerade till handel riskerar att skapa outhyrda lokaler, vilket kan göra att ett område upplevs som oattraktivt eller otrött.

Kommunens nya riktlinjer för friyta ställer stora krav på utrymme till skolor och förskolor. Detta är en viktig sak att beakta då utvecklingsplanen bedömer kommunens möjlighet att tillgodose de kommande behoven av kommunal service.

Förvaltningens kommentarer

Utvecklingsplanen visar ungefärliga platser för skyfallshantering och ska ske främst i lågpunkter. Fördjupade studier av skyfallshanteringen görs i kommande detaljplanering.

Förvaltningen har bearbetat och utvecklat texterna om Gymnasievägen och sett över kartan så att den ska stämma.

Gällande aktiva och öppna bottenvåningar så innebär dessa inte per automatik att de ska avsättas för handel utan lika mycket om utformningen av fasaderna. De utpekade platserna för dessa stämmer väl överens med den utveckling som kommunen vill se på Kvarnbergsplan.

Kartmaterialet om denna fråga har bearbetats i utvecklingsplanen.

Förvaltningen instämmer i att det är viktigt att ta hänsyn till kommunens riktlinjer för friyta i utvecklingen av området.

6. Föreningar och övriga

Miljöpartiet de gröna

Övergripande synpunkter

Miljöpartiets yttrande innehåller kommentarer på generell och områdesspecifik nivå.

På generell nivå efterfrågar partiet ett synligare arbete med att balansera kvantitativa volymmål och kvalitativa mål om mående och välbefinnande. Exploatering och utveckling får inte ske på bekostnaden av miljön eller befolkningens mående. Vidare saknar partiet ett resonemang om hur utvecklingsplanen skulle behöva förändras om Tvärförbindelsen Södertörn inte blir av, med tanke på att projektet är ifrågasatt. Slutligen påpekas att utvecklingsplanerna måste samordnas bättre, nuvarande versioner ser väldigt olika ut och belyser olika områden ur olika perspektiv. Partiet betonar vikten av samtliga utvecklingsplaner ses som delar av en plan, ett helhetsgrepp från en och samma organisation.

Naturvärden – en stor del av Huddinge består av natur som till stora delar är skyddad genom naturreservat. Utvecklingsplanerna saknar breda resonemang om hur kommunens naturområden ska bevaras i takt med att respektive områden växer och fler vill besöka naturen. Vidare är risken att marken i Huddinge innehåller bergmassor med sulfid, detta bör kommenteras redan i utvecklingsplan för att säkerställa att frågan undersöks innan exploatering.

Barnperspektivet – partiet efterfrågar att samtliga utvecklingsplaner tar ett samlat grepp kring barnkonventionen och vad den innebär för respektive plan.

Upplägg på dokument – nuvarande förslag på utvecklingsplaner saknar helhet och gemensamt upplägg gällande innehåll, utseende och detaljnivå. Ett bra exempel att snegla på är trafikstrategin med tillhörande planer. Utvecklingsplanerna bör spegla översiktsplanen och dess utformning för att underlätta för läsaren. Slutligen

behöver kartmaterialet förbättras gällande läsbarhet och orienteringsbarhet, i synnerhet kartorna som visar kommande täthet.

Gestaltning – partiet saknar genomgående resonemang kring gestaltning i områdena. I synnerhet gällande byggnation av nya områden. Att hänvisa till arkitekturstrategin är bra men räcker inte eftersom den i huvudsak behandlar kompletterande byggnation.

Mobilitet – partiet betonar utvecklingsplanernas potential att sätta agendan för utveckling som prioriterar gång-, cykel- och kollektiv trafik i linje med trafikstrategin.

Partiet framför följande områdesspecifika synpunkter för utvecklingsplan centrala Huddinge, kommundelarna Sjödalen och Fullersta:

I den grafiska presentationen, från RUFSS till genomförande, saknas planprogram (s. 5).

Folkets hus är en förening som inte finns kvar i Huddinge centrum. Nuvarande namn på anläggningen är Folkes event (s. 8).

Citatet I centrala Huddinge skapas hemlängtan tolkas lätt som att man längtar ifrån Huddinge i stället för att längta hem till Huddinge (s. 9).

Begreppet Skapa en skala som utgår från människan, behöver förklaras. I och med att det är ett begrepp som används inom stadsplanering men som inte är allmänt känt bör en tydlig förklaring göras (s. 10).

Kommunen har tydliga mål vad gäller arbetsplatskvoten, vi ska inom kommunen ha lika många arbetsplatser som bosatta i arbetsför ålder. I ett område som Huddinge centrum är det här perspektivet extra viktigt i och med att det här finns förutsättningar att bidra med en större andel än 1,0 Därför bör det i utvecklingsplanen föras ett resonemang om detta (s. 50).

Förvaltningens kommentarer

Efter samrådet har utvecklingsplanerna samordnats bättre för att tydligare hänga ihop. Förvaltningen vill dock understryka att utvecklingsplanerna och dess förutsättningar skiljer sig åt, vilket också gör att produkterna ser lite olika ut.

Förvaltningen delar inte bilden av att det saknas en balans mellan kvantitativa volymmål och kvalitativa mål om mående och välbefinnande. Utvecklingsplanen pekar ut en stor utvecklingspotential i området, både sett till antal bostäder, men också olika kvalitativa värden som krävs för att åstadkomma en god och hållbar livsmiljö i Huddinges centrala delar. Utvecklingsplanens fyra strategier väger lika mycket och rör både hårda och mjuka värden.

Utvecklingsplanen har kompletterats med resonemang om vidare planering och förvaltning av naturreservat, grönområden och parker för att hantera det ökade slitaget.

Angående Tvärförbindelse Södertörn så bedöms den vara en förutsättning för en stor del av utvecklingen i området och för arbetet med utvecklingsplanen.

Utvecklingsplanen har förtydligats rörande barnperspektivet utifrån den barnkonsekvensanalys som utgjort ett av underlagen i planprocessen.

Avsikten med arkitekturstrategin är att vara vägledande vid såväl större områdesutveckling som kompletterande bebyggelse. Utvecklingsplanen har följt arkitekturstrategins två steg om att 'Utgå från platsen' och 'Utveckla platsen'. Utvecklingsplanen hanterar dock inte någon bebyggelsestruktur eller utformning av byggnader, istället ligger fokus på vilka kvaliteter som ska uppnås. I efterföljande planering fortsätter arbetet med gestaltningen.

Utvecklingsplanen uppmärksammar att frågan om sulfidhalter i berg behöver hanteras i efterföljande planering.

Vidare har kapitlet kring skala och täthet setts över och uppdateras för att bli tydligare. Även skrivningarna kring arbetsplatserna har setts över. Dock är utvecklingsplanen inte tillräckligt konkret för att peka ut specifika åtgärder utan handlar framförallt om att peka ut en övergripande riktning och vision framåt.

Svenska kyrkan i Huddinge

Övergripande synpunkter

Kyrkorådet har en överlag positiv syn på utvecklingsplanerna, men understryker att en hållbar utveckling är avgörande för framtiden. Miljö- och klimatfrågor är ödesfrågor för skapelsen som vid målkonflikter måste prioriteras före kortsiktiga vinster. Rådet ser även med tillförsikt på att planerna uppmärksammar sociala frågor. I synnerhet att ensamhet bekämpas med icke-kommersiella mötesplatser, att barnperspektivet tas på allvar samt att nya områden bidrar till en ökad gemenskap snarare än att nya barriärer uppstår.

Rådet påminner även om vikten av att kyrkan i egenskap av viktig samhällsaktör inkluderas i den fortsatta planeringen för att kunna diskutera hur dess närvaro kan säkerställas i ett växande Huddinge.

För utvecklingsplan centrala Huddinge, kommundelarna Sjödalen och Fullersta framför kyrkorådet följande synpunkter:

Kyrkan anser att stor hänsyn bör tas till Huddinge gamla sockenkyrkas läge "mitt i byn" vilket även innefattar att hänsyn till den omgivande bebyggelsen och kulturhistoriska miljön.

Kyrkorådet upplyser om att pastoratet har påbörjat ett arbete med att undersöka förutsättningarna för att bebygga prästgårdsmarken med bostäder, i första hand seniorbostäder.

Kyrkan välkomnar planerna på ett historiskt stråk längs Kommunalvägen.

Kyrkan motsätter sig planerna på att utöka järnvägen med ett extra spår med hänvisning till platsens kulturhistoriska värden.

Förvaltningens kommentarer

Förvaltningen noterar yttrandet och instämmer i att kyrkan är en viktig aktör i den fortsatta utvecklingen av centrala Huddinge. Förvaltningen instämmer i att

Hänsyn ska tas till kyrkans läge och den omgivande kulturhistoriska miljön, detta är något förvaltningen lyfter fram i utvecklingsplanen och som är central för områdets identitet.

Vidare instämmer förvaltningen i Svenska kyrkans syn kring extra spår förbi Huddinge kyrka. Utvecklingsplanen lyfter fram kommunens vilja att eventuellt kommande spår ska läggas i en tunnel under centrala Huddinge. Detta kommer kommunen att verka för i den fortsatta planeringen och föra fram i dialogen med Trafikverket (som är huvudman för järnvägen).

Socialdemokratiska föreningen i Sjödalen - Fullersta **Övergripande synpunkter**

Socialdemokratiska föreningen i Sjödalen – Fullersta förmedlar följande

Kultur, fritid och idrott

- Skapa fler platser för spontanidrott såsom parkour, pumptrack, skatepark, utegym, småplaner, basketkorgar, padelbanor, klättervägg, lekplats.
- Samla platser för spontanidrott och lek vid allmänna platser så att det skapas liv och rörelse i parker och andra centrala områden.
- Anordna en plaskdamm för mindre barn vid Sjödalsparken.
- Fler kulturinsatser gentemot tonåringar och yngre vuxna.
- Anlägg/flytta/expandera det befintliga biblioteket till ett centralt bibliotek som erbjuder kulturinsatser, mötesplatser och skapar liv i centrum.
- Fler grönytor som också fungerar som mötesplatser, exempelvis genom ytor för odlingar och grillplatser som är centralt belagda.
- Anordna ytor för fik och kaféer vid Sjödalsparken.
- Fler platser för ungdomsverksamhet i Huddinge centrum.

Tillgänglighet

- Se till att tydligt formulera mål och planer för hur tillgängligheten ska öka så att människor med olika funktionsvariationer kan mötas i centrum, vid parker och i lekplatser.

Trafik och infrastruktur

- Planera för fler cykelvägar som är till största del avskild från gångvägarna.
- Bygg fler hyresrätter.
- Planera för utbyggd bussanknytning i Kvarnbersplansområdet då närområdet ska växa.
- Upprusta Huddinge stationsplan och bussområdet.

Trygghet

- Ökad satsning på belysning i riskområden och vid viktiga och frekvent använda gångvägar och parker.
- Underhålla parker, buskage och satsa på blomodlingar.
- Ta bort klotter.

- Trygghetsvårdar i centrum och stationer
- Kameraövervakning på undanskymda platser och i centrala områden

Strategiska frågor

- Dokumentet behöver förtydliga hur stadsutvecklingen går ihop med andra styrdokument
- Dokumentet behöver förtydliga vad som sker här och nu kontra på sikt
- Orienterbarhetsperspektivet behöver betonas
- Integrering av kulturfrågan
- Säkerhetsperspektivet som eget/nytt tema
- Funktionsblandningsperspektivet behöver förtydligas
- Förtydliga och utveckla vikten av ett livscykelperspektiv och hållbarhetsaspekterna inom planen.

Specifika inputs

- Rådsparken har stort potential och behöver utvecklas för att få till mötesplatser.
- Cykeltorget med busstation behöver öppnas upp och ha mer verksamhet
- Dåligt använda ytor vid Kvarnbergsplan.
- Mota häng i garagen genom att erbjuda alternativ, exempelvis med fler verksamheter och aktivitetsplatser i närliggande Sjödalsområdet med fokus på centrumområdet. Gäller särskilt ungdomsverksamhet.
- Utveckla Fullersta torg.

Förvaltningens kommentarer

Förvaltningen anser att många av de föreslagna åtgärderna är positiva, dessutom beskrivs en del av dem i utvecklingsplanen.

Utvecklingsplanens skrivningar om tillgänglighet, hur utvecklingsplanen hänger ihop med andra styrdokument samt hållbarhetsaspekterna har setts över inför antagande Strategin som berör orienterbarheten och funktionsblandningen har också förtydligats.

Förvaltningen delar inte bilden av att säkerhetsperspektivet ska vara ett eget tema. Frågan kring trygghet och säkerhet bedöms vara central i utvecklingsplanen och ett perspektiv som ryms inom alla delstrategier.

Förvaltningen vill understryka att utvecklingsplanen syftar till att vara en brygga mellan översiktsplanens övergripande ambitioner och detaljplanens mer specifika avvägningar. Många av de förslag som tas upp i yttrandet bedöms dock vara allt för specifika för att tas upp i utvecklingsplanen och som inte går att styra i denna typ av strategiska planeringsdokument.

Naturskyddsföreningen Huddinge

Övergripande synpunkter

Naturskyddsföreningens generella inställning till utvecklingsplanerna är att de kan utvecklas i fråga om hänsyn till naturvärden och framtidens klimatsmarta

lösningar. Föreningen ställer sig positivt till att planerna genomgående syftar till att tillgängliggöra naturreservat men negativt till att naturreservatsgränser minskas.

Föreningen ser även kritiskt på att det inte gjorts någon miljö- eller hållbarhetskonskvensbedömning av utvecklingsplanerna.

Slutsatsen av detta är att utvecklingsplanerna inte tar tillräckligt hänsyn till Sveriges fastställda klimatmål.

För utvecklingsplan centrala Huddinge, kommundelarna Sjödalen och Fullersta framför Naturskyddsföreningen följande:

Föreningen ser positivt på planens fokus på människan i samklang med naturen och på att främja hållbara transportsätt. Enligt kartan på sidan 11 ser det dock ut som att inget extra cykelstråk planerats trots att planens ambitiösa vision.

Naturskyddsföreningen uppmanar kommunen att värna om grönskan och diken vid verkställande av föreslagen förtätning längs stråken Sjödalsvägen – Åvägen, Kommunalvägen – Gymnaisvägen, Lännavägen, Glömstavägen och Storängsleden.

Föreningen uppmanar kommunen att bevara befintliga skogsområden vid utveckling av ny bostadsbebyggelse i Kvarnbergsplan då nyplanterad växtlighet inte kan ersätta befintliga naturvärden.

Föreningen uppmanar kommunen att ge central plats åt cirkulära ekonomiska verksamheter i samband med att handel och service i centrala Huddinge utvecklas.

Föreningen ställer sig kritiska till planens skrivelse om att bevara delar, dvs. minska, kolonilottsområdet vid Lännavägen/Centralvägen.

Föreningen är ytterst positiv till det planerade grönbå stråket mellan Gömmaren och Trehörningen.

Föreningen är positivt inställd till fasad- och takgrönka.

Förvaltningens kommentarer

Utvecklingsplanens innehåll är inte reglerat i plan- och bygglagen på samma sätt som en översiktsplan eller fördjupad översiktsplan och omfattas därför inte av krav på miljökonsekvensbeskrivning. Förvaltningen har gjort bedömningen att den hållbarhetsbedömning som gjorts i utvecklingsplanen är tillräcklig för att visa på planens konsekvenser för livsmiljön.

Utvecklingsplanen för centrala Huddinge, kommundelarna Sjödalen och Fullersta föreslår ingen ändringar av gällande naturreservatsgränser. Förvaltningen noterar yttrandet. Cykelstråkskartan i utvecklingsplanen har bearbetats och uppdaterats, då det saknades stråk i kartan.

Vidare instämmer förvaltningen med Naturskyddsföreningen om att det är viktigt att bevara de grönbå värden längs de nämnda stråken samt att så långt som möjligt bevara de befintliga skogsområdena runt Kvarnbergsplan.

De åtgärder som planeras vid kolonilottsområdet handlar främst om att tillgängliggöra området. Planer finns på att försöka skapa ytterligare lotter i området.

7. Större fastighetsägare

Axeln 5 AB (via ombud Advokatfirma Fylgia)

Fastighetsbolaget Axeln 5 AB äger fastigheten Axeln 5 i Storängens industriområde. På fastigheten bedrivs bl.a. en ytbehandlingsverksamhet med fokus på stora och tunga stålkonstruktioner.

Övergripande synpunkter

Axeln 5 påpekar att det pga. buller, tunga transporter, luftutsläpp inte längre går att bedriva en bärkraftig verksamhet i området när Storängen utvecklas med stadsbebyggelse, centrum, service och arbetsplatser.

Då en omlokalisering av verksamheten är mycket kostsam krävs att fastigheten tilldelas en viss exploateringsgrad för att vid försäljning generera tillräckligt mycket intäkter så en flytt blir ekonomiskt rationell. Nuvarande skrivelse i samrådsförslaget om ”en något lägre exploateringsgrad” bedöms inte ge tillräcklig ekonomi för en flytt. Konsekvensen av detta blir att verksamheten kommer finnas kvar.

Bolaget argumenterar för en ökad exploateringsgrad i området.

Axeln 5 tycker att det är oklart vad avsikten med Storängsleden är. Det måste klargöras att Storängsleden inte hindrar tänkt exploatering av tät stadsbebyggelse med tydlig koppling till gata, varför det är olämpligt att Storängsleden ska användas för transport av farligt gods.

Förvaltningens kommentarer

Utvecklingsplanen pekar ut en övergripande utveckling i området i frågor som bland annat rör täthet och skala. Bedömningen bygger på bland annat områdets karaktär, kollektivtrafikförsörjning, närhet till station med mera. I Storängen har det bedömts viktigt att bebyggelsen trappar ner mot naturområdet vid Trehörningen och blir mindre tät i de kommande etapperna, ett ställningstagande som gjordes redan den fördjupade utvecklingsplanen för Storängen (2009). Utvecklingsplanen ger dock utrymme för flexibilitet och föregår inte heller en ansökan om planbesked eller en kommande detaljplaneprocess.

Därtill är dagvatten- och skyfallsproblematiken så pass stor i stora delar av utvecklingsplansområdet att tillräckligt detaljerade lösningar inte presenteras inom ramen för utvecklingsplanen. Utvecklingsplanen redovisar övergripande att stora åtgärder kommer behöva komma till på ett antal platser för att exploatering ska vara möjlig. Storängen är ett sådant område där stora åtgärder kommer behöva komma till för att områdets fulla utvecklingspotential ska kunna förverkligas.

Storängsledens framtida status är tätt sammankopplat till utvecklingen av Tvärförbindelse Södertörn. Efter samrådet har utvecklingsplanens förtydligat ställningstagandet kring Storängsleden.

HSB

Övergripande synpunkter

HSB ser mycket positivt på initiativet att införa utvecklingsplaner i Huddinge samt att dessa utvecklingsplaner andas hållbarhet och hållbar stadsutveckling.

För utvecklingsplan centrala Huddinge, kommundelarna Sjödalen och Fullersta vill HSB framföra följande:

HSB anser Kvarnbergsplan har goda förutsättningar för en förtätning med innerstadsliknande täthet. Det är viktigt för Kvarnbergsplans utveckling att binda ihop stadsdelen med Huddinge centrum genom att Kommunalvägen och Gymnasievägen samtidigt utvecklas till en promenad- och cykelvänlig stadsgata.

HSB anser att en utökning av Kvarnbergsplan mot nordost, till att inkludera området öster om Björkängsvägen och flytta befintlig bränslestations skulle skapa bättre förutsättning för en stadsmässig exploatering inom Kvarnbergsplan samt att skapa en "stadsmässig entré" till Centrala Huddinge.

HSB upplever ambitionen om en koppling mellan Huddinge centrum och Storängen som otydlig i utvecklingsplanen. Kopplingen kan förstärkas med utveckling av området väster om korsningen Sjödalsvägen/Björkebovägen.

För Storängens fortsatta utveckling skulle en total avlastning från transporter med farligt gods skapa goda förutsättningar till att konvertera Storängsleden till en stadsgata.

Förvaltningens kommentarer

Förvaltningen konstaterar att flertalet av synpunkterna som tas upp är sådant som redan föreslås i samrådsversionen av utvecklingsplanen.

Förvaltningen delar bilden av positiva effekter av att få till en mer stadsmässig entré till Kvarnbergsplan men kommer inte utvidga utvecklingsplansområdet. Avgränsningen för utvecklingsplanen är kommundelarna Sjödalen och Fullersta. Det bedöms dock inte vara ett hinder för en eventuell utveckling för berört område.

Kopplingen mellan Storängen och Huddinge centrum kommer vara en viktig koppling och pekas dessutom ut i utvecklingsplanen. Förvaltningen håller med om att kopplingen kan förstärkas genom utveckling av området väster om korsningen Sjödalsvägen/Björkebovägen. Dock vill förvaltningen understryka att en sådan utveckling i så fall kommer ske under en längre tidsperiod och ske med stor hänsyn till den befintliga strukturen.

Förvaltningen delar bilden av de positiva effekterna om Storängsleden avlastas ifrån. Skrivningar kring Storängsledens framtid har utvecklats i utvecklingsplanen.

Genova stadsutveckling

Övergripande synpunkter

Genova anser att samrådsförslaget för utvecklingsplan centrala Huddinge, kommundelarna Sjödalen och Fullersta med fokus på centrala Huddinge är väl genomarbetat och kommer vara ett tydligt ramverk och stöd i kommande planarbete i området. De fyra övergripande strategierna är tydliga utgångspunkter för fortsatt arbete.

Genova ser positivt på att kommunen redovisar vilka kvalitéer som kan uppnås genom förtätning i staden.

Genova ser positivt på planens skrivelser om att möjliggöra för utveckling av nya parkeringslösningar och mobilitetshus.

Genova ser positivt på planens föreslagna höjdskala för bebyggelse men påpekar samtidigt vikten av att utgå från den lokala kontextens förutsättningar.

Genova ser positivt på att komma igång med planarbetet i områdets första etapper.

Förvaltningens kommentarer

Skrivningarna om täthet/våningshöjd har uppdaterats för tydligare ge möjlighet att utgå från den lokala kontextens förutsättningar och inte upplevas så skarpa.

Einar Mattson Projekt AB

Övergripande synpunkter

Storängen – Bolaget påpekar behovet av att vidga analysen kring hanteringen av dagvatten och skyfall till intilliggande områden då vatten gärna sprider sig. Vidare understryker bolaget vikten av att lösningar för dagvattenhantering inte medför för höga förvaltnings- eller exploateringskostnader.

Huddinge centrum – Bolaget instämmer i planens ambition om att utveckla Huddinge centrum. För detta ändamål behöver områdets torgbildningar analyseras för att ta reda på vad som skapar attraktion och rörelse.

Torg - aktivera bottenvåningarna – Bolaget understryker den potentiella nyttan i att planera för aktiva och öppna bottenvåningar, men efterlyser samtidigt en fördjupad analys som säkerställer att lokalerna placeras rätt i förhållande till ytor och flöden.

Lekplatser – Bolaget efterfrågar att kommunen i samband med bostadsexploatering planerar för lekplatser med stor dragningskraft såsom Mulle Meck-lekplatsen i Järvastaden.

Planer för att bygga flera bostäder – Bolaget understryker det stora behovet av nyproducerade bostäder med betoning på hyresrätter.

Förvaltningens kommentarer

Dagvatten- och skyfallsproblematiken bedöms vara så pass stor i stora delar av utvecklingsplansområdet att tillräckligt detaljerade lösningar inte presenteras inom ramen för utvecklingsplanen. Utvecklingsplanen redovisar övergripande att stora åtgärder kommer behöva komma till på ett antal platser för att exploatering

ska vara möjlig. Storängen är ett sådant område där stora åtgärder kommer behöva komma till för att områdets fulla utvecklingspotential ska kunna förverkligas. Utvecklingsplanen föregår dock inte både pågående och framtida diskussioner och lösningar.

Skrivningar kring hantering av bottenvåningar har setts över och nyanserats något. Förvaltningen vill dock fortsatt understryka vikten av att få till levande bottenvåningar samt att det också handlar om utformningen av fasaderna. Även om inte underlaget finns idag skapar det goda förutsättningar och en flexibilitet framöver.

Förvaltningen delar bilden av att ett stort antal bostäder krävs framöver för att möta den bostadsbrist som finns. Utvecklingsplanen som redovisar hur strax över 10 000 bostäder kan skapas fram till 2050 bedöms ligga i linje med det. Angående upplåtelseform så anser förvaltningen att en blandning av upplåtelseformer är eftersträvansvärt i området.

8. Privatpersoner

Privatperson 1

Övergripande synpunkter

Saknar något nytt då föreslagen bebyggelse ser väldigt traditionell ut. Fler och högre hus där det är flervåningshus och mer villor där det är villor. Det är för lite som sticker ut. Arbetar man från hemmet behöver man kunna komma ut med möjlighet till promenader och rörelse. I de centrala områdena blir det inte möjligt på ett attraktivt sätt. Synpunktslämnaren önskar flerfamiljshus närmare grönytor så inte bara människor som bor i villa bor jämte grönområden. Med närhet mellan centrum och grönområden kan man öppna vägar som binder ihop dessa med butiker och varierad bebyggelse.

Synpunktslämnaren tycker även att planen är för svepande kring utmaningarna med järnvägsspåren. Det finns behov av fler spår redan nu. Planen nämner kort en förhoppning om tunnel. Vad är tidplanen för nybyggnation, nya spårlösningar, dagvattenåtgärder, övrig infrastruktur (el, vatten, vägar) och vad sker samtidigt? Går det att bo med dessa åtgärder pågående dagtid utanför husen?

Förvaltningens kommentarer

Utvecklingsplanen pekar på vikten av en funktionsblandning i den kommande utvecklingen av centrala Huddinge. Närhet till kollektivtrafik är dock en viktig princip för att minska bilberoendet i området, vilket är en anledning till att den större delen av den kommande bebyggelsen föreslås ske närmast redan befintlig kollektivtrafik.

Utvecklingsplanen har vidare utvecklats avseende skrivningar om tillkommande spår i området. Vidare belyser utvecklingsplanen vikten av att det kommande genomförandeskedet sker på ett medvetet sätt för att minska störningarna. I detalj är det dock inget som hanteras inom utvecklingsplanen utan kommer ske i kommande planeringsskeden.

Privatperson 2

Övergripande synpunkter

Synpunktslämnaren tycker att det är bra med ett samlat grepp. Programmet lyfter fram bra idéer och en vision, men saknar konkreta förslag. Ett problem med centrala Huddinge är alla dessa trafikleder som utgör barriärer och tar stor plats. Att lösa detta är en nyckel för att området ska bli trevligare. I övrigt bör det vid nytillkommande bebyggelse ställas krav på arkitektonisk variation och blandad skala. Gaturummen kan bli mycket trevligare än idag. Få folk att trivas och gör mer plats åt verksamheter och människor på gatorna. Utred även vilka villaområden där förtätning/omvandling för tätare bebyggelse är lämplig.

Förvaltningens kommentarer

Utvecklingsplanen syftar framförallt till att lyfta fram en vision, förutsättningar och en övergripande målbild av utvecklingen av centrala Huddinge fram till 2050, snarare än att på detaljnivå redovisa utvecklingen. Därmed kan det uppfattas som att konkreta förslag saknas.

I övrigt delar förvaltningen de synpunkter som tas upp i yttrandet. Angående villaområden så beskrivs det i utvecklingsplanen hur frågan kan hanteras framåt.

Privatperson 3

Övergripande synpunkter

Synpunktslämnaren anser att det inte behöver vara ett självändamål för en kommun att växa utan istället värna behovet att bo naturnära där man valt att bo och inte i en urban miljö. Med nya bostäder uppstår trängsel, logistikproblem, stora kostnader, buller och förstörelse av natur när man ger plats för många bostäder. För höga hus i Sjärdalen som skapar mörka lägenheter i botten. Ny bostadsbebyggelse i Sjärdalens industriområde borde anpassas till äldre bebyggelse med öppna grönytor och avstånd mellan husen istället för nya höghus. Nya bostadsområden borde anpassas till terrängen och inte tvärtom. Bra med planering även för parkeringsplatser invid pendeltågsstationerna då god kollektivtrafik inte kan lösas för alla.

Förvaltningens kommentarer

Kommunen har i sin översiktsplan ambitiösa bostadsmål som utvecklingsplanen bidrar till att konkretisera. Stockholmsregionen har idag en stor bostadsbrist, där Huddinge kommun är med och bidrar till att fler bostäder byggs.

I övrigt delar förvaltningen bilden av att det är viktigt att ny bebyggelse tar hänsyn till den befintliga samt att de gröna ytorna är viktiga ytor i ett växande område. Utvecklingsplanen pekar dock ut den övergripande riktningen medan de mer konkreta avvägningarna sker i varje enskilt detaljplanearbete.

Privatperson 4

Övergripande synpunkter

Synpunktslämnare undrar vilka planer kommunen har avseende utbyggnad av ledningarna i centrala Huddinge som i dagsläget är underdimensionerade vilket leder till återkommande översvämningar.

Vidare efterfrågas ett underlag som beskriver bullernivåer vid de höga hus som planeras utefter Huddingevägen, i synnerhet avseende området runt Tingshuset.

Förvaltningens kommentarer

I utvecklingsplanen beskrivs vikten av att de tekniska systemen rustas upp och byggs ut i takt med att bebyggelsen utvecklas. Det är en viktig genomförandefråga som behöver hanteras i de kommande skedena.

Avseende bullerfrågan är det en fråga som inte bedöms röra utvecklingsplanen. Utvecklingsplanen pekar ut den övergripande utvecklingen, medan de specifika avvägningarna och utredningarna behöver ske i varje enskilt detaljplanearbete.

Privatperson 5

Övergripande synpunkter

Synpunktslämnaren har två kommentarer rörande förslaget på förtätning och nyexploatering i Rosenhill.

1. Synpunktslämnaren motsätter sig förtätning med hänvisning till fler boende försämrar trafiksituationen på Mossvägen och därmed säkerheten för områdets barn och äldre.
2. Synpunktslämnaren ställer sig frågande till behovet av en breddning av Björnmossevägen eftersom detta redan genomförts för ett år sedan.

Förvaltningens kommentarer

Synpunkterna berör inte utvecklingsplansförslaget utan rör pågående detaljplanearbetet. Synpunkterna besvaras således inte här utan vidarebefodras till projektet.

Privatperson 6

Övergripande synpunkter

Synpunktslämnarna tycker generellt att kommunen kan spänna bågen och inte lägga in onödiga begräsningar i planen med tanke på att tidshorizonten är 30-50 år framåt i tiden. Det går till exempel att planera för lite högre exploateringsgrad i planområdets södra del, den grönmarkerade delen av Lännavägen mot Ballingsnäs. Synpunktslämnaren pekar på att området har gynnsamma förutsättningar för stadsutveckling i och med att merparten av trafiken försvinner till tvärförbindelsen samt för att kommunen äger stora marker i området.

Förvaltningens kommentarer

Förvaltningen noterar yttrandet. Att få till 10 000 bostäder fram till 2050 bedömer förvaltningen är ett ambitiöst bostadsmål. Utvecklingsplanen pekar övergripande ut var och hur bebyggelse kan komma till, men är inte heltäckande eller föregår specifika prövningar. Om det bedöms möjligt kan mer eller mindre bebyggelse prövas i kommande planeringsskeden. Den yta som nämns i yttrandet har stor risk för översvämning vid kraftiga skyfall, dessutom bedöms inte de geotekniska förutsättningarna vara optimala. Utvecklingsplanen har dock uppdaterats med förtydligande av utveckling av det området.

Privatperson 7

Övergripande synpunkter

Synpunktslämnaren menar att ingen hänsyn tas till den negativa påverkan som den omfattande utvecklingen av Huddinge kommer ha på stadsmiljön under lång tid framöver. Hur kommer närboende påverkas av ökat buller, ökade luftföroreningar, trafikomläggningar och lastbilstransporter? Synpunktslämnaren menar att ingen lagstiftning tillåter en så långvarig negativ påverkan på hälsan.

Synpunktslämnaren undrar hur kommunen ska kunna bevara och utveckla viktiga park- och naturvärden samtidigt som man planerar att hugga ner en stor del av den viktiga naturen i centrala Huddinge (s. 12). Det går inte att ersätta befintlig natur rakt av med nyplanterad växtlighet. Synpunktslämnaren menar att alla träd och skogsområden i centrala Huddinge ska få vara intakta.

Synpunktslämnaren pekar på att planen är inkonsekvent i hur den beskriver skala och våningshöjd med hänvisning till utvecklingsplanens sida 13 och 12. Vidare undrar synpunktslämnaren vem som avgör om ett högt hus bidrar positivt till stadsbilden eller inte, boende, politiker eller byggtreprenörer?

Synpunktslämnaren menar att pågående projekt vid Sjödalsbacken inte tar planenlig hänsyn till områdets känsliga kulturmiljö som beskrivs på sida 24 i utvecklingsplanen. Vidare innebär projektet områdets naturvärden försvagas.

Synpunktslämnaren är kritiskt till att planen inte benämner att Sjödalsparken kommer skuggas av de nya höghusen på Sjödalsbacken.

Beträffande hållbarhetsbedömningen menar att synpunktslämnaren planens skrivelse om att Huddinge centrum utvecklas med utgångspunkt i dess kulturmiljöer inte är möjlig med föreslagen grad av förtätning.

Förvaltningens kommentarer

Kommunen har i sin översiktsplan ambitiösa bostadsmål som utvecklingsplanen bidrar till att konkretisera. Stockholmsregionen har idag en stor bostadsbrist, där Huddinge kommun är med och bidrar till att fler bostäder byggs.

I övrigt delar förvaltningen bilden av att det är viktigt att ny bebyggelse tar hänsyn till den befintliga samt att de gröna ytorna är viktiga ytor i ett växande område. Utvecklingsplanen pekar dock ut den övergripande riktningen medan de mer konkreta avvägningarna sker i varje enskilt detaljplanearbete.

I den kommande utvecklingen kommer genomförandefrågor vara väldigt viktiga att studera vidare och hantera för att minska negativ påverkan på omgivningen.

Inom varje enskild detaljplaneprovning prövas en lämplighet av den föreslagna åtgärden, bland annat skala, volym och gestaltning. Lämpligheten prövas utifrån plan- och bygglagen.

Synpunkter som rör ett enskilt detaljplanearbete besvaras inte i denna samrådsredogörelse.

Synpunkt om kulturmiljö noteras. Förvaltningen delar dock inte bilden av att utvecklingen inte kan ske i samklang med områdets kulturmiljö.

Privatperson 8 och 9

Övergripande synpunkter

Synpunktslämnarna vill att utfart och infart från Apelvägen till Lännavägen ska vara stängd för all trafik förutom gående med hänvisning till tidigare olyckor. Vidare beskrivs att områdets trafikregler inte följs vilket skapat en ohållbar situation för de boende. Mot bakgrund av detta vill synpunktslämnarna att utvecklingsplanen strävar efter att få bort trafik från Apelvägen och Bågvägen.

Förvaltningens kommentarer

Synpunkterna berör inte utvecklingsplansförslaget utan rör ett pågående detaljplanearbete. Synpunkterna besvaras således inte här utan vidarebefordras till projektet.

Privatperson 10

Övergripande synpunkter

Synpunktslämnare är positivt inställd till en ny förskola vid Apelvägen. Planerna på en större högstadieskola vore emellertid katastrof eftersom det skulle medföra mer trafik på den redan olycksdrabbade Apelvägen. Detta kan emellertid avhjälpas genom att samma väg hålls stängd mot Lännavägen.

Den befintliga parkeringssituationen längs Apelvägen beskrivs som ohållbar.

Förvaltningens kommentarer

Synpunkterna berör inte utvecklingsplansförslaget utan rör ett pågående detaljplanearbetet. Synpunkterna besvaras således inte här utan vidarebefordras till projektet.

Privatperson 11

Övergripande synpunkter

Synpunktslämnaren beskriver en kaotisk parkeringssituation på Apelvägen. De nya planerna bör bidra till en positiv utveckling för området, men det får inte vara på bekostnad av att miljön på Apelvägen blir ännu sämre. All ny trafik till dessa nya områden måste helst gå via Sjödalsvägen och därefter via Centralvägen. Absolut inte via Apelvägen från Lännavägen.

Gör dessutom Apelvägen helt parkeringsfri.

Låt Apelvägen förbli en ”cykel och gågata” som den varit senaste 40 åren.

Förvaltningens kommentarer

Synpunkterna berör inte utvecklingsplansförslaget utan rör ett pågående detaljplanearbete. Synpunkterna besvaras således inte här utan vidarebefordras till projektet.

Privatperson 12 – 23 (fastighetsägare i Solgård)

Övergripande synpunkter

Gruppen ställer sig frågande till varför den inte informerats rörande utpekandet av del av Solgård som centrumbebyggelse.

Gruppen menar att Storängsleden bör bevaras som naturlig barriär mellan stadsbebyggelse i Centrala Huddinge och villabebyggelse i Solgård.

Gruppen menar att villabebyggelsen ska betraktas som viktig kulturmiljö. Vidare betonas vikten av en varierad bebyggelse den äldre bebyggelsen utgör ett värdefullt komplement till modernare delar av kommundelen som skapar värde och attraktivitet.

Gruppen är kritisk till att området markerats som centrumbebyggelse utan närmare avsiktsförklaring. Detta riskerar enbart att bidra till en osäkerhet som leder till en negativ värdeutveckling.

Gruppen föreslår att kommunen utelämnar privatägd mark från utvecklingsplanen och låter Solgård förtätas organiskt genom initiativ från enskilda fastighetsägare.

Vidare föreslås att kommunen skapar en ny grön och inbjudande entré till Solgård.

Förvaltningens kommentarer

Efter samrådet har markanvändningskartan setts över och uppdaterats.

Förvaltningen vill dock understryka att utvecklingsplanen är ett visionsdokument som övergripande pekar ut riktningen för utvecklingen fram till 2050.

Utvecklingsplanen pekar ut potential och möjligheter för kommundelarna Sjödalen och Fullersta och gör på så sätt ingen skillnad mellan kommunalägd och privat mark. Dock är utvecklingsplanen inget tvingande dokument. All utveckling måste ske i dialog och på initiativ av fastighetsägarna.

Privatperson 24 och 25

Övergripande synpunkter

Synpunktslämnarna tycker att planförslaget överlag är bra och verkar genomarbetat.

Däremot uppmärksammas trafiksituationen längs Apelvägen, synpunktslämnarna ställer sig kritiskt till att trafiken till skolorna leds in via bostadsområdet och uppmanar kommunen att utreda alternativa lösningar. Synpunktslämnarna tycker

också att gatorna i villaområdet ska vara fredade från parkering förutom för besök och transport till boende.

Synpunktslämnarna efterfrågar en plan för fortsatt hantering av råttinvasion i intilliggande bostadsområden i samband med schaktarbeten.

Förvaltningens kommentarer

Synpunkterna berör inte utvecklingsplansförslaget utan rör ett pågående detaljplanearbete. Synpunkterna besvaras således inte här utan vidarebefordras till projektet.

Privatperson 26 - 36

Övergripande synpunkter

Gruppen, boende längs Apelvägen, är måna om att bevara Apelvägen som en lugn villagata.

Gruppen är kritisk till att boende i flerbostadshus vid Apelvägen/Centralvägen parkerar längs Apelvägen och vilket orsakar dålig framkomlighet och stor trafikfara då gatan saknar trottoar.

Gruppen vänder sig mot planförslaget att öppna upp Apelvägen för mer trafik och framhåller att utfarten mot Lännavägen ska hållas stängd. Istället föreslås åtgärder för att uppmuntra gång- och cykeltrafik för att förstärka Apelvägen som promenadstråk mellan Trehörningen och centrum. Trafiken till skola, förskola och idrottsanläggning föreslås ledas från Storängsleden och Sjödalsvägen.

Förvaltningens kommentarer

Synpunkterna berör inte utvecklingsplansförslaget utan rör ett pågående detaljplanearbete. Synpunkterna besvaras således inte här utan vidarebefordras till projektet.

Privatperson 37

Övergripande synpunkter

Fastighetsägare av Rosenhill 1:24 tycker att det är konstigt att samarbetet mellan kommun och fastighetsägare inte fungerar.

Förvaltningens kommentarer

Synpunkterna berör inte utvecklingsplansförslaget utan rör ett pågående detaljplanearbete. Synpunkterna besvaras således inte här utan vidarebefordras till projektet.

Privatperson 38 - 39

Övergripande synpunkter

Fastighetsägare av Rosenhill 1:26 motsätter sig å det bestämdaste delen av framtagna planen som berör Fullersta.

Förvaltningens kommentarer

Förvaltningen noterar yttrandet.

Privatperson 39 och 40

Övergripande synpunkter

Synpunktslämnarna tycker att det är svårt att förstå hur planen är uttänkt. Etapp 1 och 2 i planen för Apelvägen beskrivs som bisarrt motsägelsefulla.

Synpunktslämnarna framhåller vikten av att Apelvägen bevaras som lugn villagata. Trafiksituationen idag beskrivs som kaotisk och otrygg, synnerhet i samband med att föräldrar lämnar och hämtar på närliggande förskola. Situationen har förvärrats av att boende i nybyggda flerbostadshus vid Apelvägen/Centralvägen parkerar längs Apelvägen och vilket orsakar dålig framkomlighet och stor trafikfara då gatan saknar trottoar.

Synpunktslämnarna ställer sig frågande till att planen samlar 3 stora förskolor i samma kvarter samtidigt som andra områden, till exempel Gladö, Ådran och Länna saknar skolor och förskolor.

Slutligen ställer sig synpunktslämnarna kritiska till att planerna på att minska kolonilottsområdet. I synnerhet med tanke på rådande tider då kommunen borde uppmuntra till utomhusaktivitet med avståndstagande.

Förvaltningens kommentarer

Flera av synpunkterna berör inte utvecklingsplansförslaget utan pågående detaljplanarbeten. Dessa synpunkter besvaras således inte här utan vidarebefordras till projekten.

När det gäller kolonilottsområdet så handlar de åtgärder som föreslås i utvecklingsplanen främst om att tillgängliggöra området.

Privatperson 40

Övergripande synpunkter

Synpunktslämnare uttrycker sin djupa besvikelse över planerna på att bygga ett höghus i skogsdungen vid Sjödalsbacken.

Förvaltningens kommentarer

Synpunkterna berör inte utvecklingsplansförslaget utan rör pågående detaljplanarbetet. Synpunkterna besvaras således inte här utan vidarebefordras till projektet.